

SEBZE VE MEYVE TİCARETİ VE TOPTANCI HALLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK⁽²⁾

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sebze ve meyve ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenilirliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını sağlamak, toptancı hallerini modern bir yapıya kavuşturmak, toptancı hali içinde veya dışında işlem gören sebze ve meyvelere ilişkin bilgileri elektronik ortamda tutmak, izlemek ve duyurmak, meslek mensupları ile diğer ilgilileri kayıt altına almak, bunlara yönelik veri tabanı oluşturmak, toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımını ve iletişimi temin etmek, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerini korumak ve meslek mensuplarının faaliyetlerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, toptancı hallerinin kurulması, işletilmesi, taşınması ve kapatılmasını, yönetim ve denetimini, sebze ve meyve ticareti ile iştigal edenlerde aranılacak nitelikleri, bunların çalışmalarını, yapacakları satışları, haklarını ve uymakla yükümlü bulundukları kuralları, bildirim işlemleri ve bildirimcileri, hal rüsumu ve paylaşımını, hal kayıt sistemini, toptancı hal yönetim birimleri ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile toptancı hallerine ve sebze ve meyve ticaretine ilişkin diğer hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3, 5, 9, 12, 15 ve 16 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Banka: Hal rüsumunun tahsilini ve ilgili belediye ile işletmelere dağılımını yapmak üzere Bakanlıkça belirlenen bankayı,
- c) Belediye: 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa tabi belediyeleri,
- ç) Belediye toptancı hali: Belediyelerce kurulan toptancı hallerini,
- d) Bildirim miktarı: Adet ile yapılan satışlarda 150 adet, bağ ile yapılan satışlarda 50 bağ, kilogram ile yapılan satışlarda 100 kilogramı,
- e) Hal rüsumu: Malları satın alanlarca toptan satış bedeli üzerinden **(Mülga ibare:RG-9/10/2020-31269)** (...) belediye veya işletmelere bu Yönetmeliğe göre ödenen meblağı,
- f) İl müdürlüğü: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Ticaret İl Müdürlüğünü,
- g) İşyeri: Toptancı hal yönetimince belirlenen ve malların üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlar tarafından toptancı halinde toptan olarak alım satımının yapıldığı yerleri,
- ğ) İlgili birim: İç Ticaret Genel Müdürlüğünü,
- h) İlgili Yönetmelik: Kanuna istinaden çıkarılan bu Yönetmelik dışındaki diğer yönetmelikleri,
- ı) Kanun: 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu,
- i) Komisyoncu: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esası üzerinden çalışan meslek mensuplarını,
- j) MERSİS: Merkezi Sicil Kayıt Sistemini,
- k) Mal: Organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilen sertifikalı ürünler dâhil ticarete konu sebze ve meyveleri,
- l) Meslek mensubu: Malların ticaretiyle iştigal eden ilgili meslek odalarına kayıtlı kişileri,
- m) Meslek örgütü: Komisyoncu veya tüccarların ayrı ayrı ya da birlikte oluşturduğu, federasyonlara üye derneklerden toptancı halindeki işyerlerinde faaliyet gösteren en fazla üyeye sahip derneği,
- n) Özel toptancı hali: Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan toptancı hallerini,

- o) Perakende satış: Tek seferde bildirim miktarının altında yapılan satışı,
- ö) Perakendeci: Malları toptan temin ederek doğrudan tüketicilere perakende olarak satan meslek mensuplarını,
- p) Sistem: Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda kurulan ve internet tabanlı çalışan merkezi hal kayıt sistemini,
- r) Sistem internet sayfası: www.hal.gov.tr'yi,
- s) Toptancı hali: Bu Yönetmelikte belirtilen asgarî koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, malların toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerleri,
- ş) Tüccar: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan meslek mensuplarını,
- t) Tüketim yeri: Malların tüketildiği il, ilçe veya belde belediye sınırı ve mücavir alanlarını,
- u) Üretici: Malları üretenleri,
- ü) Üretici örgütü: Üreticilerce kurulan ve ilgili Yönetmeliğe göre üretici örgütü belgesi almış olan tüzel kişilikleri,
- v) Üretim yeri: Malların üretildiği ya da girdiği gümrük kapısının bulunduğu il, ilçe veya belde belediye sınırı ve mücavir alanlarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Toptancı Halinin Kurulması, Taşınması ve Kapatılması

Toptancı halinin kurulması ve sınıflandırılması

MADDE 5 – (1) Toptancı halleri, imar planında belirlenmiş alanlarda bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediye sınırı ve mücavir alanları içinde belediyeler, büyükşehir belediye sınırı ve mücavir alanları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından kurulur.

(2) Büyükşehir belediye sınırı ve mücavir alanları hariç, belediye sınırı ve mücavir alanları içinde birden fazla toptancı hali kurulamaz.

(3) İlgili belediyeden izin almak kaydıyla birinci fıkra hükmüne uygun olarak gerçek veya tüzel kişiler tarafından da toptancı hali kurulabilir.

(4) Büyükşehir belediyeleri sınırları ve mücavir alanları içinde bu Yönetmelik hükümlerine göre belediye toptancı haline bağlı olarak şube niteliğinde faaliyet göstermek üzere ilgili belediyece haller kurulabilir.

(5) Belediyeler, toptancı halleri ile ilgili faaliyette bulunmak üzere kendi aralarında 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu hükümlerine göre birlik kurabilir. Bu şekilde kurulan toptancı halinin faaliyet alanı, mahalli idare birliğine üye belediyelerin sınırları ve mücavir alanlarıdır.

(6) Toptancı halinin kurulmasına, 10 uncu maddede belirtilen komisyonun raporu göz önünde bulundurularak belediye meclisince karar verilir.

(7) Toptancı halinin kurulmasında, malların arz ve talep derinliğinin bulunması, üretici ve tüketicinin korunması, toptancı hali sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, üretici yoğunluğu ve tüketici piyasasının büyüklüğü ile çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler dikkate alınır.

(8) İmar planlarında toptancı hal yerlerinin belirlenmesinde, bu Yönetmelikte yer alan hükümler belediyelerce göz önünde bulundurulur.

(9) İmar planlarında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlar başka bir amaçla kullanılamaz ve bu alanların çevresi toptancı halinin faaliyetini engelleyecek veya insan sağlığına zarar verecek şekilde iskâna açılmaz.

(10) Toptancı halinin kuruluş işlemleri tamamlandıktan sonra en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından, sisteme kaydedilmek üzere il müdürlüğüne bildirilir. Sisteme kayıt tarihi, toptancı halinin resmi olarak faaliyete başlama tarihidir.

(11) Belediye toptancı halinin faaliyet alanı, bulunduğu belediye sınırı ve mücavir alanlarıdır. Özel toptancı hallerinden; bulunduğu belediye sınırı ve mücavir alanlarında belediye toptancı hali

olanların faaliyet alanı kurulu bulunduğu mevki, olmayanların ise bulunduğu belediye sınırı ve mücavir alanlarıdır.

(12) Toplam işyeri sayısı, 30 ila 100 olan toptancı halleri küçük, 101 ila 250 olan toptancı halleri orta, 251 ve üzeri olan toptancı halleri ise büyük toptancı hali olarak sınıflandırılır.

Toptancı hali kurulacak yerin özellikleri

MADDE 6 – (1) Toptancı hali kurulacak yerlerde aşağıdaki özellikler aranır:

- a) Coğrafi konumunun ve ulaşım imkanlarının uygun olması,
- b) Yerleşim alanının giriş veya çıkışındaki bir ana karayolu veya su yolu yakınında ya da demiryolu güzergâhında bulunması,
- c) Mesken ve işyerleri ile gıda güvenilirliği bakımından risk oluşturan tesis ve benzeri yerlere uzak olması,
- ç) Kuru, iyi drene edilmiş ve su baskınlarına maruz kalmayacak yapıda olması,
- d) İlgili mevzuata göre toptancı hali kurulmasına engel bir durumunun olmaması.

Hazineye ait taşınmazlarda toptancı hal kurulması

MADDE 7 – (1) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda bulunan mülkiyeti Hazineye ait taşınmazlar toptancı hali kurulmak üzere; belediyelere bedelsiz olarak, üretici örgütlerine 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değeri, diğer gerçek veya tüzel kişilere ise rayiç bedeli üzerinden doğrudan satış yoluyla devredilir.

(2) Birinci fıkraya göre devredilen taşınmazların tapu kütüklerine; devir amacı dışında kullanılması, hukuken geçerli bir mazeret olmaksızın belirlenen sürede tesisin inşaatına başlanılmaması, inşaatın süresinde tamamlanmaması veya inşaat tamamlanmasına rağmen faaliyete geçilmemesi hâllerinde Hazinece geri alınacağına yönelik olarak şerh konulur. Bu şartlardan birinin gerçekleşmesi halinde, devredilen taşınmazlar Hazinece geri alınır. Bu fıkra uyarınca devredilen taşınmazların devir amacıyla kullanıldığı, belirlenen sürede tesisin inşaatına başlanıldığı ve tamamlandığının veya faaliyete geçildiğinin belirlenmesi halinde, taşınmazların tapu kütüğünde bulunan şerh ilgili defterdarlık veya mal müdürlüğünün talebi üzerine kaldırılır.

Özel mülkiyete ait taşınmazlarda toptancı hal kurulması

MADDE 8 – (1) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda özel mülkiyete ait arazilerin bulunması halinde, bu araziler toptancı hali kurulmak üzere rızaen satın alma veya kamulaştırma yolu ile iktisap edilir. Bu yerler için kamu yararı kararı ilgili belediye encümeni tarafından verilir.

(2) Kamulaştırma işlemleri, belediyeler tarafından yürütülür. Özel toptancı halleri için yapılan kamulaştırma işlemlerinde kamulaştırma bedeli işletmeci tarafından belediyeye ödenir.

(3) Bu maddeye göre yapılacak kamulaştırma işlemlerinde, bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan durumlarda 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uygulanır.

Toptancı halinde bulunması gereken hizmet tesisleri ve özellikleri

MADDE 9 – (1) Küçük, orta ve büyük toptancı hallerinde;

- a) İş yerleri,
- b) İdare binası,
- c) Fiyat panosu,
- ç) Bilgi işlem sistemi,
- d) Hoparlör sistemi,
- e) Aydınlatma sistemi,
- f) Güvenlik kamerası,
- g) Giriş-çıkış kontrol kulübesi,
- ğ) Ağırlık kontrol ünitesi,
- h) Çöp toplama yeri,
- ı) Tuvalet,
- i) Otopark,
- j) Boş ambalaj depolama yeri bulunması zorunludur.

(2) Orta ve büyük toptancı hallerinde, **(Mülga ibare:RG-28/6/2013-28691) (...)** 11 inci maddede belirtilen toptancı hal projesinde yer alması zorunlu olan **(Ek ibare:RG-28/6/2013-28691)** laboratuvarlar, soğuk hava deposu ile tasnifleme ve ambalajlama tesislerinin de, işyerlerinde faaliyet gösterenlerin üçte birinin yazılı talebi üzerine oluşturulması zorunludur. Bu fıkra da belirtilen tesislerin toptancı halinde kurulma zorunluluğu, bu tesislere ilişkin hizmetlerin on yedinci fıkra kapsamında alınması durumunda aranmaz.

(3) Toptancı halinde toplam işyeri sayısı otuzdan az olamaz. İşyerlerinin alan büyüklüğü ve kullanımına ilişkin özellikler, mal teşhirini olumsuz etkilemeyecek, alışveriş için yeterli geçiş yolları bırakacak, malların ve boş ambalajların uygun bir şekilde muhafazasını sağlayacak ve toptancı hallerine standart bir görünüm kazandıracak şekilde belediye encümenince belirlenir. İşyerlerinin tavan yüksekliği beş metreden, alan büyüklüğü ise küçük toptancı hallerinde elli metre kare, orta toptancı hallerinde seksen metre kare, büyük toptancı hallerinde yüz yirmi metre kareden az olamaz.

(4) İdare binası, toptancı halinin büyüklüğü ve kapasitesi göz önüne alınarak hal yönetimi, zabıta ve diğer personelin ihtiyacını karşılayabilecek özellikte olur. İdare binası içinde, gerekli donanım ve teçhizata sahip ilk yardım merkezi ve yangın söndürme sistemi ile zabıta bürosu bulunur.

(5) Toptancı haline, meslek mensuplarına ve işlem gören mallara ilişkin bilgilerin tutulmasına, sistem için gerekli olan verilerin sağlanması ve bunların sisteme aktarılmasına imkân sağlayacak yeterli kapasitede bilgi işlem sistemi oluşturulur.

(6) Sebze ve meyve fiyatları ile uygun görülen diğer bilgilerin yayımlanması amacıyla, toptancı hal bünyesindeki bilgi işlem sistemine bağlı dijital fiyat panosu, yeterli sayıda ve kolaylıkla görülebilecek yerlerde kurulur.

(7) Gerekli görülen duyuruların yapılabileceği uygun ve yeterli kapasitedeki hoparlör sistemi ile toptancı halinin yeterli düzeyde aydınlatılmasına imkân sağlayacak aydınlatma sistemi kurulur.

(8) Can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla, toptancı hallerinin kapasitesi göz önünde bulundurularak yeterli sayı ve özellikteki güvenlik kameraları uygun alanlara yerleştirilir.

(9) Toptancı haline gelen araçlar ile halden çıkan araçlarda bulunan mallara ilişkin kontrol ve kayıt işlemlerinin yapılacağı bilgi işlem alt yapısına sahip yeterli sayı ve kapasitede kontrol kulübesi halin giriş ve çıkışlarına konulur. Toptancı halinin etrafı, insan ve mal girişine izin vermeyecek şekilde çevrilir.

(10) Malların ağırlığının tartılabileceği, ilgili mevzuata uygun yeterli sayı ve kapasitede ağırlık kontrol ünitesi toptancı halinin giriş ve çıkışlarına veya uygun görülecek alanlara yerleştirilir.

(11) Toptancı halinde oluşan çöplerin kaldırılınca kadar tutulacağı çöp toplama yeri, toptancı halinin uygun bir yerinde oluşturulur. Çöp toplama yerlerinin kapasitesi, toptancı halinin büyüklüğü ve iş hacmine göre belirlenir.

(12) Tuvaletler, toptancı halinin kapasitesi göz önünde bulundurularak ihtiyacı karşılayacak sayıda ve özellikte olur.

(13) Mal getirme, boşaltma ve yükleme işlerinin kolaylıkla yapılabilmesine imkân verecek yeterli alan, yol ve otopark bulunur. Yollar, maksada uygun olarak beton veya asfalt ile kaplanır. Otopark yerinin belirlenmesinde, malların gıda güvenilirliği ve hijyen bakımından olumsuz etkilenmemesi, otopark alan büyüklüğünün belirlenmesinde ise toptancı halinin iş hacmi ile işyeri sahipleri ve çalışanların ihtiyaçları da dikkate alınır.

(14) Boş kap ve ambalajların muhafaza edileceği boş ambalaj depolama yeri, toptancı halinin uygun bir yerinde oluşturulur. Bu yerlerin sayı ve kapasitesi, toptancı halinin büyüklüğü ve iş hacmine göre belirlenir.

(15) Soğuk hava depolarının oda ve depolama kapasiteleri belediye encümenince, laboratuvarlarda yapılacak analizler ise Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca belirlenir. Soğuk hava depolarının kapasitesi, orta toptancı hallerinde iki bin, büyük toptancı hallerinde ise beş bin metre küpten az olamaz.

(16) Malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine ilişkin iş ve işlemlerin yapıldığı tasnifleme ve ambalajlama tesisleri, uygun kapasitede olur.

(17) Toptancı halinde işlem gören malların analizine, geçici olarak depolanmasına, tasniflenmesine veya ambalajlanmasına ilişkin hizmetler, bu Yönetmelik ve Bakanlık düzenlemelerine aykırı hüküm içermeyecek şekilde yapılacak belirli süreli sözleşme veya protokoller ile toptancı halinin bulunduğu yerdeki gerçek veya tüzel kişiler eliyle yürütülebilir. Gıda güvenilirliği analizi hizmet alımına yönelik sözleşme veya protokollerin, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarları veya özel laboratuvarlarla yapılması zorunludur.

(18) Bu maddede belirtilen zorunlu tesisler dışında ihtiyaca göre belirlenecek diğer tesisler, toptancı hal projesinde yer almak kaydıyla belediye ya da hal işletmecisince oluşturulabilir.

Toptancı hali kuruluş komisyonu

MADDE 10 – (1) İmar planlarında toptancı hal yeri olarak belirlenen veya belirlenecek alanın, 5 inci maddenin yedinci fıkrası ile 6 ncı maddeye uygunluğunu değerlendirmek üzere bir komisyon kurulur. Komisyon tarafından hazırlanan rapor, belediye meclisine sunulur.

(2) Başkanlığı, ilgili belediye başkanı ya da görevlendireceği yardımcısı tarafından yürütülen toptancı hali kuruluş komisyonu; belediyenin imar ve denetim ile ilgili müdürlüklerinden görevlendirilecek iki temsilci ile il müdürlüğü, il/ilçe emniyet müdürlüğü, il/ilçe gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü, il/ilçe sağlık müdürlüğü/ilçe sağlık grup başkanlığı, çevre ve şehircilik il müdürlüğü, ticaret odası/ticaret ve sanayi odası ile ziraat odasınca belirlenecek birer temsilci olmak üzere on üyeden oluşur. Bu komisyonda, varsa ilgili meslek örgütünden de bir temsilciye yer verilir.

(3) Komisyonun, o yerde ilgili kuruluşun bulunmamasından kaynaklanan noksan üyelikleri, sırasıyla ilçe ya da il nezdinde faaliyet gösteren ilgili kuruluşça doldurulur.

Toptancı hal projesi

MADDE 11 – (1) Toptancı hal projesi, toptancı hali kuruluş komisyonu raporu üzerine alınan belediye meclisi kararını takiben bir yıl içinde, 9 uncu maddede belirtilen hizmet tesislerini içerecek şekilde ilgili belediye veya bu Yönetmeliğe göre özel hal kurma izni verilen kişilerce hazırlanır ve belediye encümenince onaylanır.

(2) Toptancı hal projesinin hazırlanmasında; toplam iş yeri sayısının en az yüzde yirmisinin üretici örgütlerine ayrılması ve zorunlu hizmet tesislerinin amaçlarına uygun olarak kullanılmasına imkân sağlayacak şekilde yerleştirilmesi hususuna dikkat edilir.

(3) Toptancı hal projesi, ihtiyaca göre belediye encümeni kararıyla değiştirilebilir. Toptancı hal projesinin değiştirilmesinde, halde faaliyet gösterenlerin hakları göz önünde bulundurulur.

Özel toptancı hal kurucularında aranılacak şartlar

MADDE 12 – (1) Özel toptancı hallerinin tüzel kişilerce kurulması esastır. Tüzel kişi kurucuların aşağıda belirtilen şartları haiz olması gerekir:

- a) Anonim şirket veya kooperatif şeklinde kurulması,
- b) Ödenmiş sermayesinin küçük ve orta toptancı halleri için en az beş yüz bin, büyük toptancı halleri için ise en az bir milyon Türk Lirası olması,
- c) Ana sözleşmesinin Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olması ve bu sözleşmenin amaç bölümünde toptancı hal kurmak ve işletmek ibaresine yer verilmesi,
- ç) Yönetim kurulu üyelerinin yedinci fıkranın (c) bendinde aranılan şartlara sahip olması ve bu kişiler ile şirketin mali ve ticari itibar bakımından engel bir durumunun bulunmaması,
- d) En az iki yüz elli bin Türk Lirası tutarında teminat verilmesi,
- e) Vergi mükellefi olması,
- f) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olması.

(2) Özel toptancı hali kurmak için bir dilekçe ile ilgili belediyeye başvurulur. Dilekçeye aşağıdaki belgeler eklenir:

- a) Ana sözleşmenin onaylı örneği,
- b) Birinci fıkrada belirtilen sermayenin ödendiğine dair yeminli mali müşavir raporu,
- c) Yönetim Kurulu üyelerinin yedinci fıkranın (c) bendinde aranılan şartlara sahip olduğuna ve bu kişiler ile şirketin mali ve ticari itibar bakımından engel bir durumunun bulunmadığına ilişkin beyanname,
- ç) Birinci fıkraya göre belediye adına ve lehine düzenlenmiş teminatlar ile gayri kabili rücu yetki belgesi,

d) Kayıtlı olunan vergi dairesi adı ve vergi kimlik numarası beyanı,

e) **(Mülga:RG-10/4/2021-31450)**

f) Toptancı hali kurulması ve işletilmesine ilişkin yönetim kurulu kararının onaylı örneği,

g) Bakanlıkça gerekli görülen diğer belgeler.

(3) Belediyeler, ikinci fıkranın (c) bendinde belirtilen adli sicile ilişkin beyanın doğruluğunu ilgili mercilerden teyit eder.

(4) Birinci fıkrada öngörülen teminat, nakit olarak verilebileceği gibi bu tutara eşit olarak banka teminat mektubu, Hazine bonusu, Devlet tahvili, hisse senedi, mali sorumluluk sigortası ve gayrimenkul rehni olarak da verilebilir. Toplam teminat içinde, gayrimenkul rehni oranı yüzde elliden fazla olamaz.

(5) Özel hal işletecekler, teminatlarla birlikte Kanun ve bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesinde temerrüde düşülmesi halinde ilgili belediyeye bu tür teminatı alış ve satış, düzenleme ve transfer konusunda yetki veren bir gayri kabili rücu yetki belgesi de verir.

(6) Teminatların muhafazasında, nakde çevrilmesi ve çözülmesinde, eksik kalan teminatın tamamlanmasında ve yeniden değerlendirme oranında arttırılmasında, hal işletmeciliği sona erdiğinde teminatın iadesinde ve teminata ilişkin bu maddede düzenlenmeyen diğer hususlarda 31 inci madde hükümleri uygulanır.

(7) Gerçek kişi kurucuların birinci fıkranın (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartların yanı sıra aşağıda belirtilen şartları haiz olması gerekir:

a) Fiil ehliyetine sahip olması,

b) Mali ve ticari itibar bakımından engel bir durumunun bulunmaması,

c) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmaması.

(8) Gerçek kişiler tarafından yapılacak başvuruda, ikinci fıkranın (c), (ç), (d) ve (g) bentlerindeki belgelerin yanı sıra vekalet verilmiş ise vekaletname istenir.

(9) **(Değişik:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)**⁽¹⁾ Bakanlık, birinci fıkrada öngörülen asgari ödenmiş sermaye ile teminat miktarını yarısına kadar arttırmaya veya dörtte birine kadar azaltmaya yetkilidir.

Özel hal kurma izni

MADDE 13 – (1) Yapılan inceleme sonucunda, 12 nci maddede aranılan şartları taşıdığı anlaşılanlara belediye encümenince özel hal kurma izni verilir. Toptancı hal kuruluşuna ilişkin 11 inci maddeye göre alınan belediye meclisi kararını takip eden bir yıl içinde toptancı hal projesini ilgili belediyeye sunmayan ya da yazılı olarak taahhüt edilen süre içinde toptancı hali kuruluş işlemlerini tamamlamayanların özel hal kurma izni ilgili belediyece iptal edilir.

Toptancı hallerinin işletilmesi ve devri

MADDE 14 – (1) Belediye toptancı halleri belediyeler, özel toptancı halleri ise işletmecileri tarafından işletilir. Belediyeler, kurdukları toptancı hallerinin işletilmesini belediye meclisince belirlenecek süre, bedel ve koşullarda devredebilir. Devir, belediyenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(2) Halin işletilmesini devralacak işletmelerde, 12 nci maddenin birinci fıkrasındaki şartlar aranır ve bu işletmelerden ikinci fıkrasındaki belgeler istenir.

(3) Devir işlemi, belediye ile halin işletilmesini devralacak işletmeler arasında akdedilen ve Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuatta yer alan düzenlemelere aykırı hüküm içermeyecek şekilde hazırlanan sözleşmelerle yapılır. Sözleşmeler, yetkili temsilciler tarafından imzalanır.

(4) 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen denetim yetkisi münhasıran yetkili belediye personeline kullanılır ve bu yetki hiçbir şekilde gerçek veya tüzel kişilere devredilemez.

(5) Toptancı halinin devri, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından, sisteme kaydedilmek üzere il müdürlüğüne bildirilir.

Toptancı halinin taşınması

MADDE 15 – (1) Şehir içinde kalan, çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getiren, ulaşım imkânları ve alan büyüklüğü yetersiz olan ve uygun çalışma ortamı bulunmayan toptancı halleri, belediye meclisinin kararı ile başka bir alana taşınabilir.

(2) Belediye meclisi, birinci fıkrada belirtilen hususları, 10 uncu maddede öngörülen komisyona incelettirir.

(3) Toptancı halinin başka bir alana taşınmasında, toptancı hali kuruluşuna ilişkin bu Yönetmelikte belirtilen hükümler uygulanır. Taşınma işlemi tamamlanan toptancı haline ilişkin bilgiler, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından il müdürlüğüne bildirilir.

(4) Toptancı halinin taşınması durumunda kiralama ve satış işlemleri 30 uncu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür.

Toptancı halinin faaliyetinin durdurulması ve kapatılması

MADDE 16 – (1) 5 inci maddenin yedinci fıkrası ile 6 ncı maddede öngörülen şartları taşımadığı Bakanlık veya belediyece tespit edilen toptancı halleri belediye meclisinin kararı ile kapatılır. İlgili meslek örgütünün görüşü alınmak kaydıyla, verimli çalışmayan belediye toptancı hallerinin belediye meclisince, özel toptancı hallerinin ise yetkili kişi veya organlarınca kapatılması hususu saklıdır.

(2) 48 inci maddenin altıncı fıkrasına göre verilen idari para cezasına konu eylemin bir takvim yılı içinde tekrarı durumunda, toptancı halinin faaliyetleri aykırılık giderilene kadar Bakanlık tarafından durdurulur. Bakanlık bu yetkisini mahallin mülkî idare amirine devredebilir.

(3) Faaliyeti durdurulan toptancı halleri, yeniden faaliyete başlayıncaya kadar hal statüsünü kaybeder ve bu toptancı halleri ile burada faaliyet gösterenlere ilişkin sistem üzerinden gerekli işlemler yapılır.

(4) Halin kapatılışı, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından il müdürlüğüne bildirilir. Kapatıldığı bildirilen toptancı halinin kaydı, sistemden silinir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Toptancı Halinin Yönetimi ve Denetim

Belediye toptancı halinin yönetimi

MADDE 17 – (1) Belediye toptancı halleri, belediye teşkilatı bünyesinde norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak kurulan toptancı hal yönetim birimi tarafından yönetilir. Hal yönetim birimi, hal yöneticisi ile mevcut belediye zabıta personeli arasından görevlendirilen hal zabıtası ve diğer personelden oluşur.

Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı halinin yönetimi

MADDE 18 – (1) Özel toptancı halleri ile işletim yetkisi devredilmiş toptancı halleri işletmecileri tarafından yönetilir ve buralarda hal yöneticisi ve diğer personel işletmeci tarafından istihdam olunur.

Toptancı hal yönetim biriminin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 19 – (1) Toptancı hal yönetim birimince yapılacak iş ve işlemler şunlardır:

a) Toptancı halini işletmek, halin çalışma dönemi veya günleri ile açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,

b) Malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak, alt yapı ve çevre düzenlemelerini yapmak veya yaptırmak,

c) Malların ticaretinin serbest rekabet şartları içinde yapılmasını sağlamak, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek için gereken tedbirleri almak,

ç) Toptancı halinde can ve mal güvenliğini koruyucu tedbirleri almak, gerektiğinde itfaiye ve kolluk kuvvetlerinden yardım istemek,

d) Haldeki hizmet tesislerinin amaçlarına uygun olarak kullanılmasına yönelik her türlü iş ve işlemleri yürütmek veya yürütülmesini sağlamak,

e) İşyerlerinin kiralanması, satışı ve devrine ilişkin işlemler ile toptancı halindeki diğer yerlere ilişkin işlemleri yürütmek veya yürütülmesini sağlamak, işyeri kiralama veya satın alma talebinde bulunanların beyan ettiği hususların doğruluğunu araştırmak,

f) Teminat işlemlerini yürütmek, teminatlara ilişkin bilgileri sisteme kaydetmek ve güncellemek, teminattan kesme ve ödemeye ilişkin bildirilen hal hakem heyeti veya mahkeme kararlarını yerine getirmek ya da getirilmesini sağlamak,

g) İşyerleri ile burada faaliyet gösteren üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlara ilişkin bilgileri sisteme kaydetmek, kayıtlı bilgileri güncellemek, sisteme kaydedilenlerin her biri için dosya açmak ve ilgili evrakı bu dosyada muhafaza etmek,

ğ) Haldeki diğer yerlerin ve buralarda faaliyet gösterenlerin kayıtlarını tutmak ve güncellemek,

h) Toptancı haline gelen araçlar ile halden çıkan araçlarda bulunan mallara ilişkin kontrol ve kayıt işlemleri ile bu bilgiler doğrultusunda stok kontrolünü yapmak,

ı) Sebze ve meyvenin cins, miktar ve fiyatları ile Bakanlıkça uygun görülen diğer bilgileri elektronik ortamda tutmak, bu bilgilerden istatistikler oluşturarak uygun görülenleri yayımlamak ve ilgili kurum ve kuruluşlarca istenilenleri vermek,

i) Bildirim işlemleri ile hal rüsumuna ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, bildirimciler tarafından iletilen analiz sonuçlarını aynı gün içinde sisteme işlemek,

j) Bu Yönetmelik çerçevesinde, gerekli denetimleri yapmak ve mevzuata aykırı eylemleri tespit edilenler hakkında cezai işlem uygulamak veya uygulanmasını sağlamak,

k) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili idari düzenlemeler yapmak,

l) Toptancı halin faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin her türlü mal ve hizmet satın alım işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütmek veya yürütülmesini sağlamak,

m) Evrak, arşiv, demirbaş ve ayniyatlara ilişkin işlemleri yürütmek, defter ve kayıtları tutmak ve muhafaza etmek, belge ve yazışmaları usulü dairesinde dosyalamak ve saklamak,

n) Personelin özlük işleri ile diğer işlemlerini yürütmek,

o) İşyerleri ve haldeki diğer yerlerde faaliyet gösterenler ile bunların çalıştırdıkları kişilerle ilgili, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde gerekli işlemleri yapmak,

ö) Toptancı halindeki tahmil, tahliye, hamaliye ve nakliye hizmetlerinin düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak, gerektiğinde bu işler için hizmet satın almak ve bu amaçla sözleşmeler akdetmek,

p) Hal içindeki trafik düzeni ve güvenliğini sağlayıcı tedbirleri almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak,

r) Halin bulunduğu yerde, sebze ve meyvelerin fiyatları ile ihracat potansiyelinin sağlıklı olarak belirlenmesi amacıyla ilgili kuruluşlarla bilgi alışverişinde bulunmak ve işbirliği yapmak,

s) Bildirimde bulunmak üzere doğrudan hale başvuranların bildirim işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak,

ş) Bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta öngörülen diğer iş ve işlemleri yerine getirmek.

(2) Belediye ve hal işletmecisince, bu maddede belirtilen görevleri yerine getirmek üzere hal yöneticisine bağlı gerekli hizmet birimleri oluşturulur ve yeterli sayı ve nitelikte personel istihdam edilir.

(3) Bu maddede belirtilen görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulmasından ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanmasından toptancı hali işletmecileri ile belediyeler sorumludur.

(4) Birinci fıkranın (k) bendine göre çıkarılacak idari düzenlemeler, Kanun, bu Yönetmelik ve Bakanlık düzenlemelerine aykırı hükümler ihtiva edemez.

(5) Toptancı hal yönetim birimi, işyerlerinde faaliyet gösteren üreticilerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kaydının, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarların ise vergi mükellefiyeti ile kayıt zorunluluğu varsa ilgili meslek kuruluşuna kaydının güncelliğini her yılın Nisan ayında kontrol eder. Bu kontrol işlemi, ilgili kurum veya kuruluşlarla yazışmak suretiyle yapılır.

Hal yöneticisi

MADDE 20 – (1) Hal yöneticisinin aşağıda belirtilen şartları taşıması zorunludur:

- a) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak,
- c) Askerlikle ilgisi bulunmamak, askerlik çağına gelmemiş bulunmak, askerlik çağına gelinmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut erteletmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,
- ç) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak,
- d) İkinci fıkrada belirtilen eğitim şartına sahip olmak.
- (2) İllerdeki toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisinin en az lisans, ilçe veya beldelerdeki toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisinin ise en az lise mezunu olması zorunludur.
- (3) Belediye toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisi belediye başkanı, özel veya işletim yetkisi devredilmiş toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisi ise belediyenin uygun görüşü üzerine işletmecisi tarafından görevlendirilir veya atanır.
- (4) İşlem hacmine göre toptancı halinde yeterli sayıda hal yönetici yardımcısı görevlendirilebilir veya atanabilir. Ancak, şube niteliğinde faaliyet göstermek üzere 5 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre kurulan belediye toptancı hallerinde, halin sevk ve idaresi için bir hal yönetici yardımcısının görevlendirilmesi veya atanması zorunludur. Bu kişilerin görevlendirilmesi veya atanmasında, hal yöneticisine ilişkin bu maddede belirtilen usul ve esaslar uygulanır.
- (5) Hal yöneticisi ve yardımcısı, toptancı halinde görev yaptığı sürece belediyenin veya işletmenin diğer işlerinde çalıştırılmaz ve birimlerinde görevlendirilemez.
- (6) Herhangi bir nedenle hal yöneticisi makamının boşalması durumunda, yenisi görevlendirilinceye veya atanıncaya kadar, bu makama varsa hal yönetici yardımcısı, yoksa bu görevi yürütebilecek nitelikleri haiz bir personel vekaleten görevlendirilir veya atanır. Ancak vekalet süresi bir yılı geçemez.
- (7) Görevlendirilen veya atanan hal yöneticisi, sistem üzerinden yetkilendirilmesi amacıyla üç iş günü içinde il müdürlüğüne bildirilir.

Hal yöneticisinin görev ve yetkileri

MADDE 21 – (1) Hal yöneticisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Toptancı halini sevk ve idare etmek, halde yürütülen faaliyet ve işlemleri denetlemek,
- b) Hal yönetim biriminin idari işlerini ve çalışmalarını düzenlemek, koordine etmek ve yönetmek, personelin görev ve yetki dağılımını yapmak,
- c) Hal yönetim biriminin faaliyetleri, hesapları ve işlemleri ile personelinin çalışmalarını denetlemek, personele gerekli emir ve talimatları vermek,
- ç) Toptancı halinin çalışması, sorunları ve ihtiyaçları hakkında raporlar hazırlamak ve bunları önerileri ile birlikte yönetime sunmak,
- d) Toptancı halindeki faaliyetlere ilişkin Bakanlıkça istenecek raporların düzenlenmesini sağlamak,
- e) Hal yönetim birimince yapılan işlemlerle ilgili kayıt ve defterlerin tutulmasını, gerekli belgelerin düzenlenmesini ve bunların muhafazasını sağlamak,
- f) Personelin beceri ve mesleki bilgi açısından daha iyi yetişmesi amacıyla gerektiğinde eğitim programlarının tertip edilmesini, yurt içi ve dışında düzenlenen kurs, seminer ve toplantılara katılmasını sağlamak,
- g) Personelin işe alınması, yükselmesi, ödüllendirilmesi, cezalandırılması ve işine son verilmesi konusunda yönetime önerilerde bulunmak, personelin izinlerini düzenlemek,
- ğ) Sistemin kullanılmasına yönelik yetkilendirme işlemleri yapmak,
- h) Bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

(2) Hal yöneticisinin görevde bulunmadığı izin, hastalık ve diğer hallerde bu Yönetmelik çerçevesinde hal yöneticisine verilmiş olan görev ve yetkiler, varsa hal yönetici yardımcısı, yoksa hal

yöneticisince yetkilendirilen bu görevi yürütebilecek nitelikleri haiz bir personel tarafından yerine getirilir ve kullanılır.

Hal zabıtası

MADDE 22 – (1) Belediye toptancı hallerinde hal yöneticisine bağlı olarak münhasıran toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla istihdam edilmek üzere belediye tarafından hal zabıtası görevlendirilmek zorundadır. Bu görevlendirmelerde veya görevlendirmenin iptalinde, hal yöneticisinin olumlu görüşü alınır.

(2) Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde de, birinci fıkrada belirtilen denetim hizmetlerini yerine getirmek üzere ilgili belediyece toptancı hal zabıtası görevlendirilir.

(3) Belediyece birinci ve ikinci fıkra uyarınca görevlendirilecek zabıta sayısı, küçük toptancı hallerinde üç, orta toptancı hallerinde on beş, büyük toptancı hallerinde ise otuz kişiden az olamaz. Yapılacak görevlendirmelerde, toptancı halinin işlem hacmi de dikkate alınır.

(4) Toptancı halinde görevlendirilecek zabıtalının görev süresi altı aydan az olamaz ve bunlar toptancı halinde görev yaptığı sürece belediyenin diğer işlerinde çalıştırılmaz ve birimlerinde görevlendirilemez.

(5) Toptancı halinin, işyeri sahipleri ve çalışanların güvenliğini sağlamak ve zabıtaya yardımcı olmak üzere 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun hükümlerine göre özel güvenlik hizmeti sağlanabilir. Özel güvenlik hizmetinin sağlanmış olması, üçüncü fıkrada belirtilen asgari sayıdaki zabıtanın görevlendirilme zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

(6) Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde görevlendirilen hal zabıtası, çalışmalarını hal yöneticisi ile koordineli ve işbirliği içinde yürütür.

Denetim

MADDE 23 – (1) Toptancı halleri, hal zabıtaları aracılığıyla bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde toptancı hali içinde gerekli denetim ve uygulamaları yapmakla görevli ve yetkilidir.

(2) Belediyeler, ilgili yönetmelik hükümleri saklı kalmak ve yetki alanları içinde olmak kaydıyla, toptancı hali dışında bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hal zabıtaları aracılığıyla denetim yapma yetkisini haizdir. Sınırı ve mücavir alanları içinde toptancı hali bulunmayan belediyeler, bu denetimi belediye zabıtaları aracılığıyla yerine getirir.

(3) Hal zabıtaları ile toptancı halindeki işyeri ve diğer yerlerle sınırlı olmak kaydıyla hal yöneticisince görevlendirilen personel, Kanun ve bu Yönetmelik kapsamına giren hususlarda ilgili kişilerden her türlü bilgi, belge ve defterleri istemeye, bunları incelemeye ve örneklerini almaya yetkili olup, ilgililer istenilen bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

(4) Denetim yapmakla görevli, yetkili personelin talebi üzerine, kolluk kuvvetlerince gerekli yardım sağlanır.

(5) Bakanlık ile diğer idarelerin, ilgili mevzuattan kaynaklanan denetim yetkisi saklıdır. Belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler, denetim sonucunda Bakanlıkça verilecek talimatlara uymak zorundadır.

(6) Bakanlık, beşinci fıkrada öngörülen denetimi, doğrudan veya il müdürlüğü eliyle yürütür. Yapılan denetimler sonucunda Kanuna aykırı eylemleri tespit edilenlere yönelik düzenlenen tutanaklar, gereği yapılmak üzere ilgili belediyeye gönderilir. Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmü mahfuzdur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Defter ve Belgeler

Hal yönetim birimince tutulacak defterler

MADDE 24 – (1) Hal yönetim birimince aşağıda belirtilen defterler tutulur:

a) Teminat Defteri: Toptancı halindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerden alınan ve kesilen teminatlara ilişkin bilgilerin kaydedildiği defterdir.

b) Gelen ve giden evrak defteri: Gelen ve giden evrakın kaydedildiği defterdir.

(2) Toptancı hal yönetim biriminin diğer mevzuata göre tutmak zorunda olduğu yasal defterlere ilişkin hükümler saklıdır.

(3) Birinci fıkrada belirtilenlerin dışında ihtiyaç duyulacak diğer defterler, hal yönetim birimince tutulabilir. Ancak, tutulması Bakanlıkça gerekli görülecek diğer defterlerin kullanılması zorunludur.

Halde faaliyet gösterenlerce tutulacak defter ve belgeler

MADDE 25 – (1) Toptancı halinde faaliyet gösterenlerce, Bakanlık veya hal yönetim birimince istenilen defter ve belgeler tutulur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen defterler dışında toptancı halinde faaliyet gösteren komisyoncularca cari hesap defteri tutulur. Bu defter; komisyoncuların kendilerine satılmak üzere mal gönderen her üretici için ayrı sayfa açtığı, mal giriş ve satış miktarları ile satış bedellerinin, masraflarının, toplam mal satış bedeli ile üreticiye gönderilen tutar ve gönderilme tarihinin ayrı ayrı kaydedildiği defterdir.

(3) İşyerlerinde faaliyet gösterenlerin diğer mevzuata göre tutmak zorunda oldukları yasal defterlere ilişkin hükümler saklıdır.

(4) Toptancı hal dışında kendi adına ve başkası hesabına faaliyet gösterenlerce, ikinci fıkrada belirtilen cari hesap defterinin tutulması zorunludur.

Defterlerin tutulma şekli, kayıt usulü ve tasdiki

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen defterler, ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı olur. Bu defterler, elektronik ortamda da tutulabilir. Bu takdirde bunların çıktıları ay sonunda tasdikli müteharrik yapraklar kullanılarak alınır. Defter çıktıları, yıl sonunda ciltlenerek veya dosyalanarak muhafaza olunur.

(2) Defter ve kayıtların, Türkçe olarak tutulması ve mürekkeple veya elektronik cihazlarla yazılması zorunludur. Defter ve kayıtlarda yanlışlık yapılması halinde, düzeltmeler ancak yanlışlığın okunacak şekilde çizilmesi ve üstüne veya yan tarafına doğrusu yazılması suretiyle yapılabilir.

(3) Defterlere geçirilen bir kayıt kazınmak, çizilmek veya silinmek suretiyle okunamaz bir hale getirilemez. Defterlerde, kayıtlar arasında usulen yazılmaya mahsus olan satırlar, çizilmeksizin boş bırakılamaz ve atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları koparılamaz. Tasdikli müteharrik yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz.

(4) Cari hesap defteri noter tarafından, diğer defterler ise hal yönetim birimi tarafından kullanılmaya başlanmadan önce sayfa numaraları verilmek ve kaç sayfadan ibaret olduğu belirtilmek suretiyle onaylanır.

İdari para cezası ve cezalı hal rüsumu tutanağı

MADDE 27 – (1) İdari para cezalarına ilişkin EK-1, cezalı hal rüsumuna ilişkin EK-2’de yer alan tutanaklar, denetim yapmakla görevli yetkili personelce düzenlenir. Bakanlığın kararı üzerine, bu tutanaklar sisteme işlenebilir veya sistem üzerinden anlık olarak düzenlenebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen ceza tutanakları, üç nüsha olarak düzenlenir. Tutanakların bir nüshası ilgiliye verilir, bir nüshası belediye encümenine sunulur, sabit nüshası dip koçan olarak saklanır.

(3) Tutanaklar, otokopili kağıtlara seri itibarıyla matbu cilt ve sıra numarası taşıyacak şekilde bastırılır. Tutanaklar, yetkili personele zimmet karşılığında verilir ve kullanılan ciltlerin dip koçanları teslim alınmadan yeni cilt verilmez.

(4) Tutanaklar üzerinde kazıntı ve silinti yapılamaz. Yanlış tanzim edilen tutanaklar, üzerine gerekli açıklama yapılmak suretiyle iptal edilir ve dip koçanlarıyla birlikte muhafaza edilir.

(5) Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hal işletmeleri ve bu işletmelerde görevli kişiler, denetim yapamaz ve ceza tutanağı düzenleyemez. 23 üncü maddenin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İşyerlerinin Kiralanması, Satışı ve Devri

Kiralama ve satış

MADDE 28 – (1) Belediye toptancı halindeki işyerleri, kiralama veya satış yoluyla işletilir. Ancak satılan işyeri sayısı, o haldeki toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemez.

(2) Özel toptancı halindeki işyerleri de, kiralama veya satış yoluyla işletilir.

(3) Toptancı halindeki işyerleri, üretici, üretici örgütü, komisyoncu veya tüccarlara kiralanır ya da satılır. Aynı toptancı halinde/şubesinde bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak en fazla bir işyeri kiralanabilir veya satılabilir. İşyeri, adi şirketlere/ortaklıklara ya da birden fazla gerçek veya tüzel kişiye kiralanamaz veya satılamaz.

(4) Kiralama ve satış, aynı belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan diğer toptancı hallerinde işyeri bulunmayanlara öncelik verilmek suretiyle yapılır.

(5) Toptancı hallerinde bulunan toplam işyeri sayısının en az yüzde yirmisi üretici örgütlerine kiralanmak üzere üretici örgütü yeri olarak ayrılır. Üretici örgütü yerlerinin kiralanmasında toptancı hali ile ilgilendirilen üretici örgütlerine öncelik verilir. Ayrılan işyerlerine yeteri kadar talep bulunmaması veya boşalan işyerlerinin doldurulamaması hâlinde diğer talep sahiplerine kiralama yapılabilir. Ancak, diğer talep sahiplerine yapılacak kiralamanın süresi beş yılı geçemez.

(6) Belediye toptancı halindeki işyerlerinin kiralanması veya satılması, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır. Kira süresi sona erenler, açılacak kiralama ihalelerine tekrar katılabilir.

(7) Faaliyet gösterdiği belediye toptancı halindeki işyerinin kira süresi sona erenlerle, ihaleye çıkılmaksızın yeniden kira sözleşmesi yapılabilir. Bu şekilde kiralama yapılabilmesi için, bu kişiler hakkında 36 ncı maddenin dokuzuncu veya on birinci fıkralarındaki ya da 37 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendindeki veya 42 nci maddenin altıncı fıkrasındaki hükümlere aykırı hareket etmeleri nedeniyle herhangi bir cezai işlem uygulanmamış olması ve yazılı talepte bulunulması gerekir.

(8) Belediye toptancı halindeki işyerlerinin kira süresi en fazla on yıldır. Bir yıldan uzun süreli kira sözleşmelerinde ikinci ve izleyen yıllar kira bedelleri, Üretici Fiyatları Endeksi oranında arttırılır.

(9) Bu maddeye göre satılan belediye toptancı halindeki işyerlerinin tapu kütüklerine; Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasındaki eylemlere aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde satış işlemlerinin iptal edilip işyerlerinin geri alınacağına ilişkin olarak şerh konulur ve bu şartların gerçekleşmesi durumunda ilgili taşınmazlar belediye tarafından genel hükümlere göre geri alınır.

(10) Özel toptancı halindeki işyerlerinin kiralanması veya satılması, özel hukuk hükümlerine göre yapılır.

(11) Toptancı hallerinde kiralama veya satış işlemi, taraflar arasında akdedilen ve Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan ikincil düzenlemelere aykırı hüküm içermeyecek şekilde hazırlanan sözleşmelerle yapılır. Sözleşmelerde, özellikle Kanunun 11 inci maddesinin ilgili hükümlerine yer verilir. Sözleşmeler, yetkili temsilciler tarafından imzalanır.

(12) İhaleye çıkılmaksızın yeniden kiralama yapılabilmesi için ilgililerin haklarında uygulanmamış olması gereken yedinci fıkradaki cezai işlemler, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen diğer cezaları da kapsayacak şekilde Bakanlıkça yeniden belirlenebilir.

(13) Bu maddede belediye toptancı hali için öngörülen hükümler, işletim yetkisi devredilmiş toptancı hali hakkında da uygulanır.

İşyerinde faaliyet gösterenlerde aranılacak şartlar

MADDE 29 – (1) Toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak üreticilerde aşağıda belirtilen şartlar aranır:

- a) Sebze veya meyve üreticisi olması,
- b) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kayıtlı olması,
- c) Belediye meclisince belirlenen tutardaki teminatı vermesi,
- ç) Başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde toptancı halindeki işyerinin kira sözleşmesinin feshine veya satış işleminin iptaline karar verilmemiş olması,

d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; (**Mülga ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer**)⁽¹⁾ (...) devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmaması,

- e) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olması.

(2) Toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak üretici örgütlerinde aşağıda belirtilen şartlar aranır:

- a) Vergi mükellefi olması,
- b) Başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde toptancı halindeki işyerinin kira sözleşmesinin feshine veya satış işleminin iptaline karar verilmemiş olması,
- c) Yönetim kurulu üyelerinin birinci fıkranın (d) bendinde aranılan şartlara sahip olması,
- ç) Belediye meclisince belirlenen tutardaki teminatı vermesi,
- d) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olması.

(3) Toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak komisyoncu ve tüccarlarda aşağıda belirtilen şartlar aranır:

- a) Sebze veya meyve toptan ticareti ile iştigal etmesi,
- b) İlgili meslek odasına kayıtlı olması,
- c) Vergi mükellefi olması,
- ç) Başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde toptancı halindeki işyerinin kira sözleşmesinin feshine veya satış işleminin iptaline karar verilmemiş olması,
- d) Komisyoncu ve tüccarların gerçek kişi olması halinde bu kişilerin, tüzel kişi olması halinde ise yönetim kurulu üyelerinin birinci fıkranın (d) bendinde aranılan şartlara sahip olması,
- e) Belediye meclisince belirlenen tutardaki teminatı vermesi,
- f) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olması.

(4) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** İşyeri kiralama veya satın alma talebinde bulunanlar, Ek-3'te yer alan dilekçe, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kayıtlı olduğunu gösterir belge/üretici örgütü belgesi/ilgili meslek odasına kayıtlı olduğunu gösterir belge ve 31 inci maddeye göre belediye adına ve lehine düzenlenmiş teminatlar ile gayri kabili rücu yetki belgesi ile birlikte ilgili toptancı haline başvurur.

(5) **(Mülga:RG-1/7/2013-28694)**

(6) Dördüncü **(Değişik ibare:RG-1/7/2013-28694)** fıkrada belirtilen teminat ve gayri kabili rücu yetki belgesi, kiralama veya satışa ilişkin sözleşmenin akdine kadar verilebilir.

Başka bir alana taşınan toptancı hallerinde kiralama ve satış işlemi

MADDE 30 – (1) Toptancı halinin başka bir alana taşınması durumunda, yeni toptancı halindeki işyerlerinin kiralanmasında veya satılmasında, mevcut hak sahiplerine önceki işyerlerine ilişkin özellik ve hususlar göz önünde bulundurulmak suretiyle öncelik verilir.

(2) Birinci fıkraya göre yapılan işlem sonucunda boş kalan işyerlerine ilişkin yapılacak kiralama veya satış işleminde, 28 inci madde hükümleri uygulanır.

Teminat

MADDE 31 – (1) Belediye, özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde faaliyet gösterenler, ticarî güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunması amacıyla bu maddeye göre teminat verir.

(2) Birinci fıkrada öngörülen teminat, nakit olarak verilebileceği gibi bu tutara eşit olarak banka teminat mektubu, Hazine bonusu, Devlet tahvili, hisse senedi, mali sorumluluk sigortası ve gayrimenkul rehni olarak da verilebilir. Teminatlarla birlikte, onuncu ve on üçüncü fıkralarda belirtilen hususlara yönelik olarak ilgili belediyeye bu tür teminatı alış ve satış, düzenleme ve transfer konusunda yetki veren bir gayri kabili rücu yetki belgesi de verilir.

(3) Halde faaliyet gösterenlerden alınacak teminat tutarı, kiracılar için haldeki işyerinin, malikler için ise bulunduğu toptancı halinde kiralama yoluyla işletilen emsal işyerinin bir yıllık kira bedelinden az olmamak üzere her yılın **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ Ocak** ayında belediye meclisince belirlenir.

(4) Üretici ve üretici örgütleri, toplam teminatının yüzde yetmiş beşine kadar gayrimenkul rehni ile teminat yükümlülüğünü yerine getirebilir. Diğer satıcılar için ise bu oran azami yüzde elli olarak uygulanır.

(5) Teminatlar, ilgili belediye adına ve lehine düzenlenir. Gayrimenkul teminatlarında, ilgili belediye adına ve lehine birinci dereceden ipotek kurulur. Teminatların doğruluğu ve geçerliliği ilgili belediye tarafından kontrol edilir.

(6) Teminat olarak gösterilen gayrimenkullerin değeri, ilgili belediye tarafından tespit edilir veya ettirilir. Değer tespitine ve ipotek kurulmasına ilişkin tüm masraflar teminat veren tarafından karşılanır.

(7) Banka teminat mektubunun, ülkede faaliyet gösteren bir bankadan alınması, vazgeçilmesi olanaksız ve kesin olması gerekir. Ayrıca, banka teminat mektubu ile diğer teminatlarda asgari bir yıllık geçerlilik süresi aranır.

(8) Teminatlar, ilgili belediye ve teminatı veren tarafından bir tutanağa bağlanır. Teminat tutanağı, iki nüsha olarak düzenlenir ve yetkili temsilciler tarafından imzalanır. Tutanağın bir nüshası ilgiliye verilir, bir nüshası dosyasında muhafaza edilir. İade edilen teminatlarda da aynı usul uygulanır. Teminat tutanağı mahiyetindeki diğer resmi belgeler de bu kapsamda kullanılabilir.

(9) Teminatlar, ilgili belediye bünyesinde ya da bankalarda muhafaza edilir.

(10) Teslim alınan malların cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına ve hijyenik şartlara göre özenle korunmaması veya toptancı halinden satın alınan malların bozuk olması ya da sıhhi olmaması nedeniyle meydana gelen zararlar ile süresi içinde üreticiye ödenmeyen mal bedelleri, ilgililerin talebi üzerine hal hakem heyeti veya mahkeme kararıyla, verilen teminattan kesilerek ödenir. Teminattan karşılanamayan kısım genel hükümlere göre tahsil olunur.

(11) Teminatların muhafazası, nakde çevrilmesi veya zarar görene ödenmesi aşamasında ortaya çıkan tüm masraflar, teminat veren tarafından karşılanır.

(12) Teminat tutarındaki artıştan veya onuncu fıkrada belirtilen nedenlerden dolayı eksik kalan teminat tutarı, en geç bir ay içinde tamamlattırılır.

(13) Herhangi bir nedenle işyerindeki kiracılık veya mülkiyet hakkı sona erenlere, yerine getirmeleri gereken bir yükümlülüklerinin bulunmadığı tespit edildikten sonra teminatları iade edilir. Teminatlar, her halükarda hakkın sona ermesinden itibaren altı ay geçmedikçe iade edilmez.

(14) Teminatlar amacı dışında kullanılamaz, üzerine ihtiyati tedbir konulamaz ve haczedilemez.

İşyerlerinin devri

MADDE 32 – (1) Kiralanan işyerleri, vefat etme veya iş göremeyecek derecede kaza geçirme, hastalık ya da yaşlılık gibi zaruri hallerde kanuni mirasçılara devredilebilir.

(2) Kiracının vefatı halinde devir, vefat tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı talepte bulunulması ve kanuni mirasçıların anlaşmasına bağlıdır. Mirasçıların anlaşmasını gösterir noter onaylı belge ile veraset ilamı talep dilekçesine eklenir.

(3) Vefat dışında birinci fıkrada belirtilen diğer durumlarda devir, yazılı talepte **(Değişik ibare:RG-1/7/2013-28694)** bulunulmasına bağlıdır.

(4) Birinci fıkrada belirtilen nedenlerden dolayı yapılan devir işlemlerinden herhangi bir ücret tahsil edilmez.

(5) 36 ncı maddenin dokuzuncu veya on birinci fıkralarındaki ya da 37 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendindeki veya 42 nci maddenin altıncı fıkrasındaki hükümlere aykırı hareket etmeleri nedeniyle herhangi bir cezai işlem uygulanmamış olan kiracılar, birinci fıkra hükmü dışında işyerlerini başkalarına devredebilir.

(6) Beşinci fıkraya göre işyerlerini devredecekler, devir taleplerini toptancı hal yönetim birimine yazılı olarak bildirir. Devir talebinin bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu, **(Mülga ibare:RG-1/7/2013-28694) (...)** hal yönetim birimince kontrol edilir. Talebin, belediye ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde belediye encümenince, özel toptancı hallerinde ise hal yöneticisince uygun görülmesi halinde, mevcut kira sözleşmesi aynı şartlar dâhilinde kiracılık hakkını devralacak olanlarla yapılır. Bu şekilde kiracılık hakkını devralanlar, kiracılık hakkını devredenlerle yapılmış olan kira sözleşmesinde belirtilen süreyi tamamlar.

(7) Kiracılık hakkını devralacaklarda, 29 uncu maddedeki şartlar aranır.

(8) İşyeri malikleri, işyerlerini 29 uncu maddede belirtilen şartları haiz olan gerçek veya tüzel kişilere satış yoluyla devredebilir. Devir talebi, toptancı hal yönetim birimine yazılı olarak bildirilir. Devir talebinin bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu, **(Mülga ibare:RG-1/7/2013-28694) (...)** hal yönetim birimince kontrol edilir. Talebin, belediye ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde belediye encümenince, özel toptancı hallerinde ise hal yöneticisince uygun görülmesi halinde, devir işlemi bu Yönetmelik ve diğer ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

(9) İşyerlerinin başkalarına devri için ilgililerin haklarında uygulanmamış olması gereken beşinci fıkradaki cezai işlemler, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen diğer cezaları da kapsayacak şekilde Bakanlıkça yeniden belirlenebilir.

(10) (Ek:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ (Mülga:RG-1/7/2013-28694)

ALTINCI BÖLÜM

Satış İşlemleri

İşyerlerinin kullanımı

MADDE 33 – (1) İşyerleri, kiracı veya malikleri tarafından kullanılır. İşyerleri kullanılırken aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Hal yönetim birimince özellikleri ve standartları belirlenen işyeri tabelası, işyerinin girişinde herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yere yerleştirilir.

b) İşyerinde, hal yönetim biriminden izin alınmaksızın değişiklikler veya bu yere ilaveler yapılmaz.

c) Atık malzemeler hal yönetim birimince belirlenen şekilde ve alanlarda toplanır ve işyeri temiz tutulur.

ç) İşyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhiri ve satımı yapılmaz, buralarda mal veya boş kap bulundurulmaz.

d) Hal yönetim birimince belirlenen saatler dışında; mal getirilmez, yükleme ve boşaltma yapılmaz, araç bulundurulmaz.

e) İşyerleri, herhangi bir şekilde başkalarına kullandırılmaz.

Satıcı ve alıcılar

MADDE 34 – (1) Malların toptan satışı; hal içi ve dışında faaliyet gösteren üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlar tarafından yapılır.

(2) Hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün gerçek veya tüzel kişiler, 37 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen toptan satış miktarından az olmamak kaydıyla toptancı hallerinden mal satın alabilir.

(3) Üreticiler, toptancı halinde yalnızca kendi ürettikleri sebze ve meyvelerin satışını yapabilir. Beşinci fıkra hükmü saklıdır. Üreticilerin, pazar yerlerinde yapacakları satışlar hakkında ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

(4) Üretici örgütleri, toptancı halinde ortak veya üyelerine ait mallar ile faaliyet merkezinin bulunduğu yerdeki diğer üreticiler ile üretici örgütlerine ait malların alım ve satımını yapabilir. Beşinci fıkra hükmü saklıdır. Üretici örgütlerinin, toptancı hali dışında yapacakları satışlar hakkında ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

(5) (Değişik:RG-1/7/2013-28694) Aynı toptancı halinde faaliyet gösterenler, mal fiyatlarının yükselmesine sebebiyet vermemek veya düşmesine engel olmamak kaydıyla, kendi aralarında mal alabilir, satabilir veya devredebilir. Ancak, bu alım, satım ve devirler, piyasa şartlarına göre malların bir kısmı veya tamamı için toptancı hali bazında ya da genel olarak Bakanlıkça sınırlandırılabilir.

(6) Komisyoncular, alıcı ve satıcı arasında aracılık etmek, onların haklarını gözetmek, meslekî bilgi ve deneyimlerine dayanarak piyasanın durumu hakkında en doğru bilgileri aktarmak ve piyasanın oluşumuna katkı sağlamakla görevlidir.

(7) Komisyoncular aracılık faaliyetleri sırasında kendi kusurlarından kaynaklanan veya kötü niyete dayanan her türlü eylemlerinden sorumludur. Komisyoncuların sorumluluklarını düzenleyen diğer mevzuat hükümleri saklıdır.

(8) Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düştükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödemek zorundadır. (Ek cümle:RG-1/7/2013-28694) Vadeli satışlarda bu süre otuz iş günü olarak uygulanır.

(9) Komisyoncularca, teslim alınan malların satış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.

(10) Komisyoncularca, malın miktarı, satış değeri, komisyon oranı veya ücreti ya da kanunî kesintiler, alıcı ve satıcıya gerçeğe aykırı olarak intikal ettirilemez.

(11) Toptan veya perakende satmak üzere üretici, üretici örgütü, komisyoncu veya tüccardan mal satın alanlar, satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında reklâm, stant, zayi ve diğer gerekçelerle herhangi bir kesinti yapamaz.

(12) Toptan veya perakende satmak üzere mal satın alanlar, satın aldığı malların bedelini ilgili mevzuatla öngörülen süre içinde ilgililere ödemek zorundadır.

(13) Mal bedelinin tam ve zamanında üreticiye ve üretici örgütüne ödenmesine ilişkin ispat yükümlülüğü komisyoncu, tüccar, perakendeci ve diğer meslek mensuplarına aittir.

(14) Komisyoncular, kendi adına ve hesabına, üretici, üretici örgütü ve tüccarlar ise kendi adına ve başkası hesabına toptan mal alım ve satımı yapamaz. Aracılık faaliyetine ilişkin beşinci fıkra hükmü saklıdır.

Komisyon oranı

MADDE 35 – (1) Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde sekizi aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir.

(2) Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınamaz.

Malların satışı

MADDE 36 – (1) Malların toptan alım ve satımı, toptancı hallerinde yapılır. İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri saklıdır.

(2) Toptancı haline bildirimde bulunmak kaydıyla;

a) Sınaî üretimde kullanılmak üzere sanayicilerce satın alınan mallar,

b) İhraç edilmek üzere ihracatçılarca satın alınan mallar,

c) İlgili mevzuatı çerçevesinde ithalatçılarca ithal edilen mallar,

ç) Toptancı hali dışında üretici örgütlerince satılan mallar,

d) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünler,

e) İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan ürünler

toptancı hali dışında toptan alınıp satılabilir.

(3) Perakende olarak ya da toptancı halinde toptan olarak satmak veya münhasıran kendi tüketiminde kullanmak üzere fatura veya müstahsil makbuzuyla doğrudan üreticilerden yapılan toptan alımlar, toptancı haline bildirimde bulunmak kaydıyla toptancı hali dışında yapılabilir.

(4) Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar da birinci fıkra kapsamındadır.

(5) Malların toptan veya perakende satışını yapanlar ile malları taşıyanlar ve depolayanlar, bunların toptancı halinden satın alındığını veya toptancı haline bildirildiğini belgelemek zorundadır.

(6) Toptancı halinden satın alındığı veya toptancı haline bildirildiği belgelenen malların satışı engellenemez ve bunlar toptancı haline girmeye zorlanamaz.

(7) Bu maddeye göre toptancı haline yapılacak bildirim, bu Yönetmelik hükümlerine göre sistem üzerinden yapılır.

(8) Fiyatların, malların arz ve talebine bağlı olarak serbest rekabet şartlarına göre oluşması esastır.

(9) Meslek mensupları, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.

(10) Belediyeler, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek ve malların toptan ve perakende alım satımına ilişkin Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını sağlamak için gereken tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

(11) Malların toptan veya perakende ticaretinde; piyasada darlık oluşturmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için mallar belirli ellerde toplanamaz, satışından kaçınılamaz, stoklanamaz, yok edilemez, bu amaçla propaganda yapılamaz veya benzeri davranışlarda bulunulamaz.

Malların satışında uyulacak esaslar

MADDE 37 – (1) Malların toptancı hallerinde satışında aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Mallar, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak satışa sunulur.

b) Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılmaz.

c) Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulmaz.

ç) Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılmaz, alıcıya karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulmaz.

d) İşyerleri veya hal yönetim birimince belirlenen müzayede alanları dışında kalan diğer yerlerde malların satışı yapılmaz.

e) Mallar, satışa arz şekli bölünmeden bulunduğu kasa, çuval, sandık ve benzeri kaplarda satılır.

f) Mal atıkları ayıklanarak satılmaz.

g) Mallara ilişkin gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenemez veya bu raporun düzenlenmesi sağlanamaz.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen esaslar, toptancı hal dışında yapılan mal satışlarında da uygulanır.

Alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmeler

MADDE 38 – (1) Bakanlık, gerekli görülmesi hâlinde, tarafların haklarının korunması ve yükümlülüklerinin tespit edilmesi, sözleşmelerin tarafların aleyhine dengesizliğe yol açmayacak ve iyi niyet kurallarına uygun düşecek biçimde düzenlenmesinin sağlanması amacıyla, üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında yaptığı alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde bulunması gerekli asgarî şartları ve bilgileri belirlemeye yetkilidir.

(2) Alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde, Bakanlıkça belirlenen asgarî şartlara ve bilgilere yer verilir.

Elektronik tartılar

MADDE 39 – (1) Toptancı halinde faaliyet gösterenlerce, 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümlerine göre gerekli muayeneleri yapılmış olan elektronik tartılar kullanılır.

(2) Damgalanmamış, damgası kopmuş, bozulmuş, periyodik muayene zamanında müracaat edilmemiş veya damga süresi geçirilmiş ya da damgaları iptal edilmiş ölçü ve tartı aletleri kullanılamaz.

(3) Tartılar, alıcının satın aldığı malın ağırlığını görmesini sağlayacak şekilde, işyerinin uygun bir yerine konulur.

(4) Ölçü ve tartı aletleri hileli bir şekilde kullanılamaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sisteme Kayıt, Bildirim ve Hal Rüsumu

Bildirimci ve diğer kişiler ile bunların sisteme kaydı

MADDE 40 – (1) Bildirimciler, organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilen sertifikalı ürünler dâhil bildirim miktarı veya üzerindeki sebze ve meyvelerin her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devrini yapan gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu kişiler şunlardır:

a) Sınai üretimde kullanmak üzere mal satın alan sanayiciler,

b) İhraç etmek üzere mal satın alan ihracatçılar,

c) İlgili mevzuatı çerçevesinde mal ithal eden ithalatçılar,

ç) Üretici örgütleri,

d) Komisyoncular,

e) Tüccarlar,

f) Üreticiden temin ettiği malları, tüketiciye satan market, manav, pazarcı ve diğer perakendeciler,

g) Üreticiden temin ettiği malları münhasıran kendi tüketiminde kullanan lokanta, otel, yemekhane, hastane ve yurt gibi kuruluşlar.

(2) Bildirimciler, sisteme kaydolmak zorundadır. Birinci fıkrada belirtilen sıfatlardan birden fazlasına sahip olanların kaydında, her bir sığata ilişkin bilgiler sisteme işlenir. 34 üncü maddenin on dördüncü fıkrası hükmü saklıdır.

(3) Malların depolandığı, işlendiğı veya sevk edildiğı depo, şube, tesis veya dağıtım merkezleri de sisteme kaydolur.

(4) Kendilerince üretilen henüz satışı konu olmamış malları depolama amacıyla sevk eden ya da toptancı halinde işyeri bulunan üreticiler de sisteme kaydolur. Bildirim miktarının altındaki malları sevk eden üreticiler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

(5) Kayıt işlemi, toptancı hallerinde faaliyet gösterenler için toptancı hallerince, toptancı hali dışında faaliyet gösterenler için ise il müdürlüklerince yapılır. Sisteme kaydolmayanlar, bildirimde bulunamaz.

(6) Bildirimciler ile diğerk kişilerin kaydı sırasında, EK-4'te yer alan bilgi ve belgeler istenir.

(7) Toptancı hallerinde faaliyet gösterenler dışında, birinci fıkranın; (a), (b), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilenler kayıtlı olduğı ticaret sicil memurluğı ya da esnaf sicil müdürlüğünün bulunduğı, (ç) bendinde belirtilenler kuruluş merkezinin bulunduğı, (g) bendi ile üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilenler ise kayıtlı olduğı ticaret sicil memurluğı veya esnaf sicil müdürlüğünün bulunduğı ya da faaliyet gösterdiği yerdeki il müdürlüğüne istenilen bilgi ve belgelerle birlikte başvurur. Birden fazla sığata sahip olanlar, her bir sıfatının kaydı için bu fıkra uyarınca başvuracağı il müdürlüklerinden herhangi birine başvurabilir.

(8) Kayıt başvuruları, gerçek kişilerde kendisi veya vekâlet verdiği kişi tarafından, tüzel kişilerde ise yetkili temsilcisi tarafından yapılır.

(9) Sisteme kaydolanlara, kullanıcı adı ve şifresi verilir.

(10) Sisteme kaydedilen gerçek ve tüzel kişilerin her biri için dosya açılır ve ilgili evrak bu dosyada muhafaza edilir.

(11) Bildirimcilerce güncellenecekler hariç bu kişilere ilişkin sistemde kayıtlı bilgiler, ilgili toptancı hali veya il müdürlüğünce güncellenir.

Bildirim

MADDE 41 – (1) Bildirim; bildirim miktarı veya üzerindeki malların üretildiğı yerden veya girdiğı gümrük kapısının bulunduğı yerden her ne sebeple olursa olsun sevkinden önce bildirimciler tarafından sisteme yapılan beyan işlemidir.

(2) Bildirim, ithal edilen mallar için malın girdiğı gümrük kapısının bulunduğı yerdeki, diğerk mallar için ise malın üretildiğı yerdeki toptancı haline doğrudan başvurularak yapılır. Bildirim, sistem internet sayfası üzerinden çevrimiçi veya çağrı merkezi üzerinden telefonla da yapılabilir.

(3) Çevrimiçi veya çağrı merkezi yoluyla yapılan bildirimler, malın üretildiğı yerdeki veya malın girdiğı gümrük kapısının bulunduğı yerdeki toptancı haline yapılmış sayılır.

(4) Malların üretildiğı veya girdiğı gümrük kapısının bulunduğı yerde toptancı hali bulunmaması halinde, bildirim işlemi karayolu mesafesi esas alınmak üzere o yere en yakın il, ilçe veya belde merkezindeki belediye toptancı haline yapılır. Denizyoluyla ulaşımın mümkün olduğı yerlerde bildirim yapılacak toptancı halinin belirlenmesinde denizyolu mesafesi de dikkate alınır.

(5) Bildirim işlemi;

a) Toptancı haline doğrudan başvurularak yapılacak bildirimlerde, bildirimcinin veya yetkilendirdiğı kişinin beyanına göre toptancı halinde görevli personelce,

b) Sistem internet sayfası üzerinden çevrimiçi yapılacak bildirimlerde, doğrudan bildirimcilerce,

c) Çağrı merkezi üzerinden telefonla yapılacak bildirimlerde ise, bildirimcinin beyanına göre çağrı merkezinde görevli personelce,

sistem üzerinden yapılır.

(6) Bildirim işlemi sırasında, sistem tarafından istenilen bilgiler doldurulur. Bu bilgiler, Bakanlıkça belirlenir.

(7) Bildirim işlemi, sistem tarafından istenilen bilgilerin tamamının doldurulmasıyla tamamlanır. Alıcı ve fiyat gibi hususların belli olmaması nedeniyle tamamlanamayan bildirim işlemi, eksik bu bilgilerin daha sonradan beyan edilmesi ile tekemmül eder. Bildirimi tamamlanmadığı halde satışa sunulan mallar hakkında 47 nci maddeye göre işlem yapılır.

(8) Sınâî üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere bildirimde bulunulan ancak, bu amaçla kullanılmayıp iç piyasada satışa sunulacak olan mallar için, önceki bildirimle ilgili olarak satışa sunulmadan önce yeni bir bildirimde bulunulması zorunludur.

(9) Bildirim miktarı veya üzerindeki mallar, üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden her ne sebeple olursa olsun sevkinden önce sisteme bildirilmek zorundadır.

(10) Kendilerince üretilen henüz satışa konu olmamış malları, üretim yaptığı yerdeki toptancı haline veya sınai işletmeye ya da tasnifleme ve ambalajlama tesisine götüren üreticiler hakkında dokuzuncu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu mallara ilişkin bildirim, malı teslim veya satın alan kişilerce yapılır.

(11) Üreticiler, organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilenler dâhil sebze ve meyvelerin üretimine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca tutulan ilgili sistemlere kaydolmak zorundadır. Söz konusu sistemlere kayıtlı olmayan üreticiler tarafından üretilen mallara ilişkin bildirimde bulunulamaz.

(12) Malların, depolarda muhafaza edilebilmesi ya da şube, tesis veya dağıtım merkezi aracılığıyla sevk edilebilmesi, bunların önceden sisteme kaydedilmesi ile mümkündür. Sisteme kaydedilmeyen depo, şube, tesis veya dağıtım merkezine yönelik herhangi bir bildirimde bulunulamaz.

(13) Toptancı hal dışında faaliyet gösteren tüccarlar, toptancı halinde toptan olarak mal satmak üzere bildirimde bulunabilir. Bunlar, Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre toptancı hali dışında mal satmak üzere bildirimde bulunamaz.

(14) Bildirim üzerine tahakkuk eden hal rüsumunun beş iş günü içinde ödenmemesi halinde, ödeme yapılana kadar yeni bir bildirimde bulunulmaz.

(15) Çağrı merkezi üzerinden telefonla yapılacak bildirimlerde çağrı merkezi personeline, toptancı haline doğrudan başvurularak yapılacak bildirimlerde ise toptancı halinde görevli personelce bildirim işleminden önce bildirimcilerin kimlik bilgilerine ilişkin gerekli sorgulamalar yapılır.

(16) Bildirim yapıldıktan sonra bu işleme ilişkin oluşan künye numarası ve diğer bilgiler; çevrimiçi yapılan bildirimlerde sistem tarafından, telefonla yapılan bildirimlerde çağrı merkezi personeli tarafından, toptancı haline doğrudan başvurularak yapılan bildirimlerde ise görevli personel tarafından bildirimcilerle verilir.

(17) Sistemden kaynaklanan sorunlar nedeniyle bildirim işleminin sistem üzerinden yapılamadığı durumlarda, bildirim işlemi bildirimci veya yetkilendirdiği kişi tarafından EK-5'te yer alan belgenin doldurulması ve ilgili toptancı haline onaylatılması suretiyle gerçekleşir. Onay işleminden önce bildirimcinin veya yetkilendirdiği kişinin kimlik bilgilerine ilişkin gerekli sorgulamalar yapılır. Onaylanan belgenin bir nüshası bildirimciye verilir ve diğer nüshası sisteme işlenmek üzere ilgili toptancı halince muhafaza edilir. Bu belge, malın künyesi olarak kullanılabilir.

(18) Bildirim işlemi, lüzumu halinde, bu maddeye göre il müdürlüğünce de yapılabilir.

(19) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** Üreticilerin, ürettikleri malları perakende olarak doğrudan tüketicilere satması durumunda, satılan bu mallar hakkında bildirimde bulunulmaz.

(20) **(Ek:RG-29/4/2023-32175)⁽³⁾** Malların, tasnifleme, ambalajlama, ayıklama, depolama ve nakliye aşamalarında meydana gelen miktar kayıpları için; birinci, ikinci ve üçüncü bildirimlerdeki mal miktarlarından, EK-8'deki tabloda belirtilen oranları aşmayacak şekilde Sistem üzerinden fire beyanı yapılabilir. Aynı mala ilişkin fire beyanı bir bildirimci tarafından yalnızca bir defa yapılabilir. Fire beyanı, hal rüsumu başta olmak üzere, Kanun ve ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler ile sözleşmeden doğan yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Künye

MADDE 42 – (1) Bildirim yapıldıktan sonra, sistem tarafından bu işleme ilişkin bir künye oluşturulur. Künye, malın üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici/işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgilerini ve Bakanlıkça uygun görülen diğer hususları içerir.

(2) Her bir künye için sistem tarafından özgün bir künye numarası üretilir. Bu numara ve Bakanlıkça belirlenecek diğer bilgiler, bildirimde bulunulan mal miktarına göre ilgililer tarafından sistem üzerinden belge veya barkodlu etiket olarak basılır. Bakanlık, barkodlu etiket kullanımını

zorunlu kılabilir ve sistem üzerinden basılacak etiket adedini uygulama veya standartları dikkate alarak sınırlandırabilir.

(3) Toptan veya perakende mal satışında, malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bu maddede belirtilen künyenin bulundurulması zorunludur. Bildirim miktarının altındaki mallara ilişkin satışlar ile 41 inci maddenin on dokuzuncu fıkrasına göre üreticiler tarafından yapılan satışlar bu fıkra kapsamı dışındadır.

(4) Künyenin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulma zorunluluğu, malların üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden satışa sunulacağı yere sevki aşamasında aranmaz.

(5) Kap veya ambalajlarından çıkarılarak satışa sunulan mallara ilişkin künyeler, herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir şekilde satış alanının uygun bir yerinde bulundurulur.

(6) Künyeler, tahrif veya taklit edilemez, bunlar üzerinde bilerek değişiklik yapılamaz veya üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilemez.

Bildirimcilerin yükümlülükleri

MADDE 43 – (1) Bildirimcilerin yükümlükleri şunlardır:

- a) Sisteme kaydolmak,
 - b) Bildirim miktarı veya üzerinde alım, satım ve devri yapılan mallara ilişkin bildirimde bulunmak,
 - c) Bildirime bağlı olarak sistem tarafından gönderilen bilginin doğruluğunu kontrol etmek, eksiklik veya yanlışlıkların derhal düzeltilmesini sağlamak,
 - ç) Bildirim üzerine tahakkuk eden hal rüsumunu beş iş günü içinde ödemek veya ödenmesini sağlamak,
 - d) Sisteme giriş için kendisine tahsis edilen kullanıcı adı ve şifresini mevzuata ve usulüne uygun kullanmak ve muhafaza etmek,
 - e) Sistemde kayıtlı iletişim bilgilerindeki değişiklikleri derhal, diğer değişiklikleri ise en geç bir ay içinde sisteme işlemek veya toptancı hali ya da il müdürlüğü kanalıyla işlenmesini sağlamak,
 - f) Mevzuat ve Bakanlıkça belirlenen diğer işlemleri yapmak.
- (2) Sisteme kayıtlı diğer kişiler, birinci fıkranın (a), (d), (e) ve (f) bentlerindeki hükümlerden sorumludur.

Hal rüsumu

MADDE 44 – (1) İlgili mevzuatı çerçevesinde ithal edilen mallar ile fatura veya müstahsil makbuzu ile üreticilerden satın alınan mallardan; toptancı halinde satılanlardan yüzde bir, toptancı hali dışında satılanlardan yüzde iki oranında hal rüsumu alınır.

- (2) Bildirimde bulunmak kaydıyla;
- a) Sınai üretimde kullanılmak üzere satın alınan mallardan,
 - b) İhraç edilmek üzere satın alınan mallardan,
 - c) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünlerden,
 - ç) İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan ürünlerden,
 - d) Üreticilerce perakende olarak doğrudan tüketicilere satılan mallardan,
 - e) Üretici örgütlerince toptancı hali içinde ve dışında satılan mallardan,
- hal rüsumu alınmaz.

(3) Sınai üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere bildirimde bulunulan ancak sınai üretimde kullanılmayan ya da ihraç edilmeyen malların iç piyasada satışa sunulan kısmından birinci fıkraya göre hal rüsumu alınır.

(4) Gıda güvenirliliği ve kalitesi analizleri, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

(5) Mallar üzerinden mükerreren hal rüsumu alınamaz.

(6) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** İkinci fıkrada belirtilen mallardan hal rüsumu alınması ve birinci fıkrada belirtilen hal rüsum oranları, **(Değişik ibare:RG-9/10/2020-31269)** Cumhurbaşkanınca kararlaştırıldığı takdirde değiştirilebilir.

(7) Hal rüsumu, bildirim işleminin tamamlanmasıyla tahakkuk eder. Rüsumun hesaplanmasında, toptan satış bedeli esas alınır.

(8) Malların gıda güvenilirliği ve kalitesi analizini yaptıracak olan bildirimcilerin, bu durumu bildirim işlemi esnasında beyan etmesi zorunludur. Beyanda bulunulmayan, beyanda bulunulup da ilgili toptancı haline beş iş günü içinde analiz sonucu iletilmeyen ya da analiz sonucunda künye numarası yer almayan mallar hakkında dördüncü fıkrada belirtilen indirim uygulanmaz.

(9) Hal rüsumu, malları satın alanlarca beş iş günü içinde ödenir. Tüccarlar tarafından yapılan satın alımlarda, hal rüsumu tüccar tarafından ödenir. Komisyoncular, aracılık ettiği satışlardan dolayı tahakkuk eden hal rüsumunun beş iş günü içinde ödenmesinden malı satın alanlarla birlikte müteselsilen sorumludur.

(10) Hal rüsumuna ilişkin ödemeler, 45 inci maddeye göre Bakanlıkça belirlenen banka nezdinde **(Mülga ibare:RG-1/7/2013-28694) (...)** açılan hesaba yatırılmak suretiyle yapılır. Malın üretildiği yerde toptancı hali bulunmaması veya birden fazla toptancı halinin bulunması durumunda 45 inci maddeye göre işlem yapılır.

(11) Hal rüsumuna ilişkin ödemeler, malı satın alanlardan tahsil edilmek suretiyle komisyoncularca ya da malı satın alanlarca künye numarası veya bildirimciye ait T.C. Kimlik ya da MERSİS numarası beyan edilerek yapılır.

(12) Birinci fıkrada belirtilen yüzde birlik hal rüsumu oranı ile ilgili mevzuatta toptancı halindeki satışlara ilişkin öngörülen diğer indirim oranlarının uygulanabilmesi için, bildirimde bulunan malların ilgili toptancı haline fiilen girmesi zorunludur. Bu fıkra hükmünün uygulanmasında sorumluluk bildirimcilere aittir.

Hal rüsumunun paylaşımı

MADDE 45 – (1) (Değişik:RG-1/7/2013-28694) Hal rüsumu, bu maddeye göre Bakanlıkça belirlenen banka nezdinde açılan hesaba yatırılır. Malın üretildiği ve tüketildiği yerde toptancı hali bulunması durumunda, hal rüsumunun yüzde ellisi, malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi tarafından bildirilen banka hesabına, kalan yüzde ellisi ise malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi tarafından bildirilen banka hesabına aylık olarak izleyen ayın beşinci iş günü sonuna kadar ilgili banka tarafından aktarılır.

(2) **(Değişik:RG-9/10/2020-31269)** Malın üretildiği yerde toptancı hali bulunmaması durumunda hal rüsumunun yüzde ellisi, malın üretildiği il belediyesi tarafından bildirilen banka hesabına aylık olarak izleyen ayın beşinci iş günü sonuna kadar ilgili banka tarafından aktarılır.

(3) **(Değişik:RG-9/10/2020-31269)** Malın tüketime sunulduğu yerde toptancı hali bulunmaması durumunda hal rüsumunun yüzde ellisi, malın tüketime sunulduğu il belediyesi tarafından bildirilen banka hesabına aylık olarak izleyen ayın beşinci iş günü sonuna kadar ilgili banka tarafından aktarılır.

(4) **(Değişik:RG-9/10/2020-31269)** Bu maddeye göre malların üretildiği/tüketime sunulduğu yerdeki toptancı hallerinin belirlenmesinde hallerin faaliyet alanı esas alınır.

(5) **(Değişik:RG-29/4/2023-32175)⁽⁵⁾** Bildirim tarihinden itibaren bir yıl içinde malın tüketime sunulduğu yerin belli olmaması veya diğer nedenlerle bu maddeye göre dağıtılamayan hal rüsumları, malın sisteme son olarak bildirilen yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi tarafından bildirilen banka hesabına, bu yerde toptancı hali bulunmaması durumunda il belediyesi tarafından bildirilen banka hesabına izleyen takvim yılının ilk ayı içerisinde ilgili banka tarafından aktarılır.

(6) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** Bu maddeye göre hal rüsumunun özel toptancı halinin işletmecisi hesabına aktarılması, bildirim konu malların özel toptancı halinin faaliyet alanında üretilmesi veya tüketime sunulmasına bağlıdır.

(7) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** Bu maddeye göre özel toptancı halinin işletmecisi hesabına aktarılan tutarların yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci iş günü sonuna kadar ilgili belediyeye ödenir.

(8) Hal rüsumunun tahsilini ve ilgili belediye ile işletmelere dağılımını yapacak banka, Türkiye Bankalar Birliğinin verilerine göre ülke genelinde şube sayısı 600 ve üzerinde olan ve bu şubelerin en az % 60'ı toptancı hallerinin bulunduğu il, ilçe ve belde merkezlerinde faaliyet gösteren bankalar

arasından Bakanlıkça belirlenir. Bu belirlemede, **(Mülga ibare:RG-9/10/2020-31269)** (...) belediye veya işletmecisine ödenmek üzere, bunlar **(Değişik ibare:RG-1/7/2013-28694)** tarafından bildirilen banka hesaplarına aktarılacak meblağlar için en yüksek getiriye sağlayan teklif ile Bakanlıkça öngörülen diğer şartlar dikkate alınır.

(9) **(Değişik:RG-9/10/2020-31269)** Belediye veya toptancı hal işletmecisi, sekizinci fıkraya göre elde edilen geliri; toptancı hallerinin alt yapısının geliştirilmesi, şehir içinde, giriş ve çıkışlarında kontrol noktalarının kurulması, kontrol ve denetimlerin yapılması ve sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi amacıyla kullanır.

(10) Banka tarafından, **(Mülga ibare:RG-1/7/2013-28694)** (...) hal rüsumunun tahsili ile ilgili belediye ve işletmelere dağılımını yapmak üzere gerekli alt yapı oluşturulur.

(11) Hal rüsumlarına ilişkin hesapların tutulmasına, bu rüsumların tahsiline ve dağılımına ilişkin her ne sebeple olursa olsun banka tarafından hiçbir ücret talep edilemez ve kesinti yapılamaz.

(12) Banka nezdindeki söz konusu hesaplar, amacı dışında kullanılamaz, üzerine ihtiyati tedbir konulamaz ve haczedilemez.

(13) **(Değişik ibare:RG-9/10/2020-31269)** Belediye ve işletmeler, bu maddeye göre banka tarafından hal rüsumlarının aktarılacağı bir hesap açar ve açılan bu hesaba ilişkin bilgileri bankaya bildirir.

(14) **(Ek:RG-31/12/2012-28514 4. Mükerrer)**⁽¹⁾ Bakanlık akdedilecek protokoller çerçevesinde, teknik bilgi ve uzmanlık isteyen konularda Bankadan her türlü desteği alabilir ve işbirliğinde bulunabilir.

(15) **(Ek:RG-9/10/2020-31269)** Süresi içinde ödenmeyen hal rüsumlarının alacaklısı olan belediye ve işletmeler birinci, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralara göre belirlenir ve ödenmeyen hal rüsumlarına ilişkin bilgiler, Bakanlıkça alacaklı belediyelere bildirilir. Bu rüsumlar alacaklı belediye tarafından 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

(16) **(Ek:RG-9/10/2020-31269)** Özel toptancı hallerinin alacaklısı olduğu, süresi içinde ödenmeyen hal rüsumları ilgili belediye tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve tahsil edilen tutarların yarısı belediye tarafından özel toptancı haline aktarılır.

Yetkilendirme işlemleri

MADDE 46 – (1) Yetkilendirme, sistemi kullanacak personele sistem üzerinden özgün kullanıcı adı ve şifresi tahsis edilme işlemidir. Yetkili personeli belirleme işlemi, bu maddede öngörülen usullere göre yapılır.

(2) Bakanlığın ilgili birim amirinin görevlendirdiği personel, sistemin uygulama yöneticisidir. Uygulama yöneticisi; sistem üzerinden Bakanlık il müdürlerini, çağrı merkezi ve ilgili birim personelini yetkilendirir.

(3) İl müdürü, il nezdinde sistemin il uygulama yöneticisidir. İl uygulama yöneticisi; sistem üzerinden, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta belirtilen iş ve işlemleri yerine getirmek üzere, hal yöneticisini, belediye başkanlığınca görevlendirilecek personeli, hal hakem heyeti başkanı ve raportörü ile görevlendirdiği diğer il müdürlüğü personelini yetkilendirir.

(4) Üçüncü fıkraya göre il müdürlüğünce yetkilendirilen belediye personeli, belediye nezdinde sistemin belediye uygulama yöneticisidir. Belediye uygulama yöneticisi; sistem üzerinden, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta belirtilen iş ve işlemleri yerine getirmek üzere, ilgili belediye personelini ve belediye zabıtasını yetkilendirir.

(5) Hal yöneticisi, toptancı hali nezdinde sistemin hal uygulama yöneticisidir. Hal uygulama yöneticisi; sistem üzerinden, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta belirtilen iş ve işlemleri yerine getirmek üzere, ilgili hal personelini ve hal zabıtasını yetkilendirir.

(6) Bakanlık uygulama yöneticisi, gerek duyulması halinde, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarda öngörülen yetkilendirme işlemleri ile ihtiyaç duyulan diğer yetkilendirme işlemlerini yapmaya yetkilidir.

(7) Bu maddeye göre yapılacak yetkilendirmelerde yedek personel de belirlenir.

(8) Yetkilendirilen personel, sisteme giriş için kendisine tahsis edilen kullanıcı adı ve şifresini mevzuata ve usulüne uygun kullanmaktan ve muhafaza etmekten sorumludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Cezalar

Cezalı hal rüsumu

MADDE 47 – (1) Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olarak;

- a) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** Sisteme bildirilmeden toptan alınıp satılan ya da toptancı halinde satılmak üzere bildirimde bulunup toptancı hali dışında toptan satılan,
 - b) Sinaî üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp 41 inci maddenin sekizinci fıkrasına aykırı olarak bildirimde bulunulmadan iç piyasada satışa sunulan,
 - c) Sisteme bildirilmeden perakende satılan,
 - ç) Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,
- mallar için hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde o mallar için oluşan bir önceki gün birim fiyatlarının en yükseği, bir önceki gün fiyat oluşmamışsa o mallar için oluşan en son birim fiyatlarının en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınır.

(2) Tespitin yapıldığı yerde toptancı hali bulunmaması durumunda cezalı hal rüsumu, 41 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre o yere en yakın il, ilçe veya belde merkezindeki belediye toptancı halinde oluşan fiyatlar esas alınarak hesaplanır.

(3) Cezalı hal rüsumunun hesaplanmasında o malın türü ve cinsi de dikkate alınır.

(4) Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

(5) Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına yetkili personelce düzenlenen ceza tutanağına istinaden ilgili belediye encümenince karar verilir. Belediye encümenince verilen karar ile tahakkuk işlemi gerçekleşir.

(6) Cezalı hal rüsumu tutanakları, tutanağın düzenlendiği günü takip eden ilk belediye encümen toplantısında gündeme alınarak görüşülür ve karara bağlanır. Ceza kesilmemesine ilişkin belediye encümeni kararı gerekçeli olarak alınır.

(7) Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar, mal sahibi ile birlikte müteselsilen sorumludur. Bildirimde bulunulmayan malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara ayrıca bu Yönetmeliğin 48 inci **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)**⁽¹⁾ maddesine göre cezai işlem uygulanır.

(8) Cezalı hal rüsumuna ilişkin ödemeler, ilgili belediyece bu amaçla açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle yapılır. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiyenin tutarı olay başına (2.000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir.

İdari para cezaları

MADDE 48 – (1) Toptancı halleri ve diğer yerlerde, başka kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde, Kanunun 14 üncü maddesinde öngörülen idari para cezaları uygulanır.

(2) Birinci fıkra da öngörülen idarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır.

(3) Birinci fıkra da öngörülen idarî para cezalarını, doğrudan veya Bakanlığın talebi üzerine belediyeler uygulamaya yetkilidir.

(4) İdari para cezası uygulanmasına bu Yönetmeliğin 27 nci maddesinde belirtilen ceza tutanağına istinaden ilgili belediye encümenince karar verilir. Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır. Belediye encümenince verilen karar ile tahakkuk işlemi gerçekleşir.

(5) İdari para cezası tutanakları, tutanağın düzenlendiği günü takip eden ilk belediye encümeni toplantısında gündeme alınarak görüşülür ve karara bağlanır. Ceza kesilmemesine ilişkin belediye encümeni kararı gerekçeli olarak alınır.

(6) Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden veya Kanun ve bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini Bakanlığın yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen toptancı hallerine, Bakanlık tarafından elli bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(7) Bu maddede öngörülen idarî para cezalarının uygulanması, Kanun ve bu Yönetmelikte öngörülen diğer müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(8) İdari para cezaları her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

(9) İdari para cezası uygulanmasına ve ilgisine tebliğ edilmesine ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

Faaliyetten men

MADDE 49 – (1) Toptancı halinde, aşağıdaki eylemleri bir takvim yılı içinde iki kez gerçekleştirenler, belediye encümeni kararıyla bir aya kadar faaliyetten men edilir:

a) İşyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,

b) Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcıya karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması,

c) Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması.

Kiralama ve satışın iptali

MADDE 50 – (1) Belediye ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerden;

a) Kira bedelini belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödemeyenler ile teminatını süresinde vermeyenler veya eksilen teminatını süresinde tamamlamayanların,

b) Hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın toptancı halindeki işyerini aralıksız on beş gün veya bir takvim yılında altmış gün kapatanların,

c) **(Değişik:RG-1/7/2013-28694)** 34 üncü maddenin beşinci fıkrasına aykırı olarak aynı toptancı halinde kendi aralarında mal alan, satan veya devredenlerin,

ç) Serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapanlar, uyumlu eylemde bulunanlar veya hâkim durumlarını kötüye kullananların,

d) Piyasada darlık oluşturmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malları belirli ellerde toplayanlar, satışından kaçınanlar, stoklayanlar, yok edenler, bu amaçla propaganda yapanlar veya benzeri davranışlarda bulunanların,

e) Malların, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması, aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması, ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması eylemlerini bir takvim yılında üç kez gerçekleştirenlerin,

f) Bir takvim yılı içinde üretici alacağını süresi içinde üç kez ödemeyenlerin,

g) Halde yaptıkları satışlarda, bir takvim yılında iki kez fatura düzenlemeyenler veya noksan fatura düzenleyenlerin,

ğ) Kiraladıkları işyerlerini 32 nci madde hükümlerine aykırı olarak başkasına devredenler ya da kiraladıkları veya satın aldıkları işyerlerini herhangi bir şekilde kullandıranların,

h) Doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiraladığı veya satın aldığı anlaşılmanın,

ı) Belediyenin yazılı uyarısına rağmen, kira sözleşmesine aykırılığı yirmi gün içinde gidermeyenlerin,

i) 29 uncu maddede öngörülen şartları taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anlaşılmanın, kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin iptaline belediye encümenince karar verilir.

(2) Kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin iptaline karar verilenler, bu kararın kendilerine tebliğinden itibaren işyerlerini otuz gün içinde tahliye etmeye mecburdur. Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

(3) Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere, fesih veya iptale ilişkin belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden kiralama veya satış yapılamaz.

(4) Bulunduğu yerin mevsimsel şartları ve üretim sezonu dikkate alınarak yılın belli bir döneminde faaliyet göstermeyeceği toptancı hal yönetim birimince belirlenen toptancı hallerindeki işyerleri için bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki hüküm uygulanmaz.

(5) Özel toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kira sözleşmeleri veya satış işlemleri birinci fıkrada belirtilen hallerde fesih veya iptal edilir. Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere fesih ya da iptale ilişkin yetkili kişi veya organlarca verilen kararı takip eden bir yıl içinde doğrudan ya da dolaylı olarak yeniden kiralama veya satış yapılamaz.

Toptancı hal işletmecilerinin cezai sorumluluğu

MADDE 51 – (1) Kanun ve bu Yönetmeliğin uygulanmasında özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerin işletmecileri ile bunlarca istihdam olunan personel, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur. Bunlar, suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve toptancı haline ait para ve mallar ile her türlü evrak, tutanak, rapor, defter ve diğer belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Toptancı halinin çalışma gün ve saatleri

MADDE 52 – (1) Toptancı halinin açılış ve kapanış saatleri, mevsim şartları ve yöresel ihtiyaçlara göre toptancı hal yönetim birimince belirlenir. Bu belirleme yapılırken, halin yirmi dört saatin kesintisiz en az altı saatinde kapalı olması sağlanır.

(2) Toptancı halinin açılış ve kapanış saatleri ile çalışma dönemi veya günlerinin belirlenmesinde, ilgili meslek örgütünün görüşü alınır.

İşyerlerinde personel çalıştırılması

MADDE 53 – (1) Toptancı hal yönetim biriminden önceden izin alınması ve kimlik ile ikamet bilgilerini gösterir belgelerin ibraz edilmesi kaydıyla işyerlerinde eleman çalıştırılabilir.

(2) İşyerlerinde çalıştırılacak kişilerin, Kanun ve bu Yönetmeliğe aykırı iş ve işlemlerinden işyeri kiracıları ve malikleri sorumludur.

Kimlik kartı

MADDE 54 – (1) Toptancı hal yönetim birimince, işyeri kiracıları ve malikleri ile bunların çalıştırdıkları kişilere, EK-6'da belirtilen şekle uygun kimlik kartı verilir. İlgililer, verilen kimlik kartlarını toptancı halinde bulunduğu sürece üzerinde bulundurmakla yükümlüdür.

(2) Toptancı hal yönetim birimince öngörülmesi halinde, toptancı hali içinde tahmil, tahliye, hamaliye, nakliye ve diğer hizmetleri yürütenlere birinci fıkraya göre kimlik kartı verilir.

(3) Kimlik kartlarını, toptancı hal yönetiminin izni ve gözetiminde olmak kaydıyla ilgili meslek örgütü de dağıtmaya yetkilidir.

(4) İşyerindeki kiracılık veya mülkiyet hakkı sona erenler ile çalıştığı işyerinden herhangi bir nedenle ayrılan kişilere ait kimlik kartları imha edilmek üzere toptancı hal yönetim birimine teslim edilir.

Kıyafet

MADDE 55 – (1) Toptancı hal yönetim birimince zorunlu kılınması halinde, işyerlerinde çalışanlar ile 54 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kişilerce, mevsim şartlarına uygun olarak özellikleri ilgili meslek örgütünün görüşü alınarak belirlenen kıyafetler giyilir.

Eğitim

MADDE 56 – (1) Toptancı halindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerin, mesleki bilgi ve deneyimlerini artırmak ve ilgili mevzuatta yer alan hak ve yükümlülükleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla eğitime tabi tutulmaları konusunda Bakanlık yetkilidir.

(2) Bu eğitimler, toptancı hal yönetim birimince veya ilgili meslek örgütü ya da bunların üst kuruluşlarınca düzenlenir. Eğitim programına katılanlara bir sertifika verilir. Bakanlık, bu eğitimin içeriği ve süresi ile eğitimle ilgili diğer hususları belirlemeye yetkilidir.

(3) Bakanlık gerekli görmesi halinde, işyerlerinde faaliyet gösterenler ile bunların çalıştırdıkları kişilerde, bu maddede belirtilen eğitimi alma ve belgelendirme şartını arar.

Hal rüsumundan ayrılacak payın kullanımı

MADDE 57 – (1) Belediyeye gelir olarak kaydedilen hal rüsumu tutarlarının en az yüzde onu belediye toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur.

(2) Birinci fıkraya göre ayrılan ödenekler amacı dışında kullanılamaz.

İşlem görececek mallar

MADDE 58 – (1) Toptancı halinde veya hale bildirilerek işlem görececek mallar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Kontrol ve denetim noktaları

MADDE 59 – (1) Kontrol ve denetim noktaları, toptancı hali bulunan il merkezlerinin giriş ve çıkışlarında, trafik düzeni ve güvenliği dikkate alınarak, ilgili belediyenin talebi üzerine o ilin mülki idare amirinin onayı ile kurulur. Bakanlıkça belirlenen yerlerde kontrol ve denetim noktası kurulması zorunludur.

(2) Kontrol ve denetim noktalarında denetimler, **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ hal yöneticisi ya da hal zabıtası ve/veya hal yöneticisince görevlendirilen diğer personelce** yerine getirilir. İhtiyaç halinde bu noktalarda, birinci fıkradaki usule uygun olarak kolluk kuvvetlerinden de yeterli sayıda personel görevlendirilir.

(3) Kontrol ve denetim noktalarının kurulması ve işletilmesi için gerekli her türlü teknik donanım, araç, gereç ve demirbaşlar ilgili belediye tarafından karşılanır.

(4) Birinci fıkra hükmüne aykırı olarak, il ve ilçe merkezlerinin giriş ve çıkışları ile şehirlerarası yollarda kontrol ve denetim noktaları kurulamaz.

Uyuşmazlıkların çözümü

MADDE 60 – (1) İlgililerin, idari para cezaları dışındaki tüm uyuşmazlıklarda, hal hakem heyetlerine başvurma hakkı vardır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 61 – (1) Bu Yönetmelik ile;

a) 3/10/1996 tarihli ve 22776 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toptancı Hallerinin Kuruluş Esasları Hakkında Yönetmelik,

b) 28/12/1997 tarihli ve 23214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toptancı Hallerin Yönetim ve İşleyişi Hakkında Yönetmelik,

c) 11/9/1998 tarihli ve 23460 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hal Zabıtası Teşkilatı Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,

ç) 2/9/1985 tarihli ve 18856 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nüfusu 250.000 den Az Olan Belediye Hudutları İçinde Gerçek ve Tüzel Kişilerce Açılacak Yaş Meyve ve Sebze Toptancı Halleri Yönetmeliği

yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş toptancı halleri, 1/1/2013 tarihine kadar 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen bilgi işlem sistemini kurar ve lüzumlu teknik donanımı sağlar. Bu sistemi kurmayan ve lüzumlu teknik donanımı sağlamayanlara mahallin mülki idare amiri tarafından yüz bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(2) 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş toptancı halleri, 1/1/2015 tarihine kadar 9 uncu maddede belirtilen zorunlu hizmet tesislerini oluşturur. Birinci fıkra hükmü saklıdır. Soğuk hava deposu ile tasnifleme ve ambalajlama tesislerinin 1/1/2015 tarihine kadar orta ve büyük toptancı hallerinde oluşturulması, bu hallerdeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerin üçte birinin altı ay içinde

yazılı talepte bulunmasına bağlıdır. Bu tesisleri oluşturmayanlara mahallin mülkî idare amiri tarafından yüz bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralara göre idarî para cezası verilen toptancı hallerinden, idarî para cezası verilmesine ilişkin kararı takip eden bir yıl içinde birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hükümlerin gereğini yerine getirmeyenlerin faaliyetleri, aykırılık giderilene kadar mahallin mülkî idare amiri tarafından durdurulur. Bu şekilde faaliyeti durdurulan toptancı halleri hakkında 16 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

(4) İşyerlerinin tavan yüksekliği ve metre karesine ilişkin 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümler, 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş toptancı hallerindeki işyerleri için uygulanmaz.

(5) 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş özel toptancı halleri, durumlarını 1/1/2015 tarihine kadar 12 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun hale getirir. 12 nci maddede öngörülen ödenmiş sermaye ile teminat miktarı, bu haller için yarısı oranında uygulanır.

(6) Belediye toptancı halinin işletim yetkisinin devrine ilişkin yapılmış olan ve bu Yönetmeliğe aykırı hükümler içeren sözleşmeler, 1/1/2013 tarihine kadar bu Yönetmeliğe uygun hale getirilir.

(7) Belediye, özel veya işletim yetkisi devredilmiş toptancı hali olup olmadığı konusunda ihtilaf bulunan 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş hallere ilişkin uyuşmazlıklar, **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)**⁽¹⁾ 1/7/2013 tarihine kadar ilgili belediyece giderilir.

(8) 1/1/2012 tarihinden önce hal yöneticisi ve yardımcısı olarak atanmış olanlarda 20 nci maddede belirtilen şartlar aranmaz.

(9) 20 nci maddenin beşinci fıkrası, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan toptancı hal yöneticileri ve yardımcıları hakkında uygulanmaz.

(10) Toptancı halinde faaliyet gösterenler, sattıkları mallara ilişkin bilgilerin yer aldığı satış bordrolarını 1/1/2014 tarihine kadar kullanmaya devam eder.

(11) Haldeki işyerleri ve diğer yerler, kullandırılma amaçlarına göre bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ilgili meslek örgütünün de görüşü alınarak toptancı hal yönetim birimince üç ay içinde yeniden sınıflandırılır ve bu sınıflandırma sonucunda işyeri niteliği kazandığı veya kaybettiği belirlenenlerin bilgileri sisteme işlenir.

(12) 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş toptancı hallerindeki tahsisli işyerleri, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği 1/1/2012 tarihinden itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın **(Değişik ibare:RG-29/4/2023-32175)**⁽³⁾ on sekiz yıl süreyle kiralanmış sayılır. Bu şekilde kiralanmış sayılan işyerleri için sözleşmeler, bu Yönetmelik hükümleri ile son tahsis ücretleri esas alınarak **(Mülga ibare:RG-1/7/2013-28694) (...)** yapılır. **(Ek cümle:RG-1/7/2013-28694)** Bu sözleşmelerde, noter onayı aranmaz.

(13) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren toptancı halinde yapılacak kiralama, satış ve devir işlemlerinde, satılan işyeri sayısının toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemeyeceğine ve toplam işyeri sayısının en az yüzde yirmisinin üretici örgütlerine ayrılacağına ilişkin 28 inci maddenin birinci ve beşinci fıkrası hükümleri dikkate alınır.

(14) 1/1/2012 tarihinden önce kurulmuş toptancı hallerinde satış yoluyla işletilen işyerlerinin tapu kütüklerine; Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasındaki eylemlere aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde satış işlemlerinin iptal edilip işyerlerinin geri alınacağına ilişkin şerh konulması toptancı hal yönetim birimince 1/1/2013 tarihine kadar sağlanır.

(15) Aynı toptancı halinde/şubesinde birden fazla işyeri bulunanlar ile bir işyerini kullanan adi şirketler/ortaklıklar ya da birden fazla gerçek veya tüzel kişiler, durumlarını **(Değişik ibare:RG-30/12/2014-29221)** 1/7/2015 tarihine kadar 28 inci maddenin üçüncü fıkrasına uygun hale getirir.

(16) İşyerlerinin tamamı satılmış toptancı hallerinde faaliyet gösterenlerden alınacak teminat tutarının belirlenmesinde, aynı sınıftaki en yakın toptancı halinde kiralanen emsal işyerleri esas alınır.

(17) Halde faaliyet gösterenlerden, bu Yönetmelik hükümlerine göre belediye meclisince belirlenen tutardaki teminatlar **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)**⁽¹⁾ 1/7/2013 tarihine kadar alınır.

(18) 39 uncu maddenin birinci fıkrasında öngörülen elektronik tartı kullanma zorunluluğu 1/1/2015 tarihine kadar aranmaz.

(19) 1/1/2014 tarihine kadar, sınırları ve mücavir alanları içinde birden fazla belediye toptancı hali bulunan belediyeler, bu toptancı hallerinin statüsünü 5 inci maddenin dördüncü fıkrasına uygun hale getirir ve sisteme kaydettirir.

(20) Sistemde hem komisyoncu hem de tüccar olarak kayıtlı olanlar, 34 üncü maddenin on dördüncü fıkrası hükmüne binaen komisyonculuk veya tüccarlık sıfatlarından hangisiyle faaliyette bulunacağını **(Değişik ibare:RG-30/12/2014-29221) 1/7/2015** tarihine kadar ilgili toptancı hal yönetimine veya il müdürlüğüne yazılı olarak bildirir. Bu süre içinde bildirimde bulunmayan gerçek veya tüzel kişilerin kaydı, ilgili toptancı hal yönetimince veya il müdürlüğünce sistemden silinir.

(21) 42 nci maddeye göre malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulması zorunlu olan künye yerine, malın adı, cinsi, miktarı, üretim yeri ve ait olduğu üretici/işletmecisine ilişkin bilgileri içeren ilgili mevzuata göre düzenlenmiş fiyat etiketi, fatura ve benzeri belgeler de 1/1/2014 tarihine kadar kullanılabilir.

(22) 41 inci maddenin on birinci fıkrası uyarınca, bildirimde bulunabilmek için üreticilerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca tutulan ilgili sistemlere kayıtlı olma zorunluluğu 1/1/2014 tarihine kadar aranmaz.

(23) 58 inci maddeye göre belirleme yapıncaya kadar, teamülen toptancı hallerinde alınıp satılan mallar işlem görmeye devam eder.

(24) Tüzel kişilere ilişkin MERSİS numarası kullanılmaya başlanana kadar, hal rüsumuna ilişkin ödemeler bildirimcilerle ait vergi numarası beyan edilerek yapılabilir.

(25) Toptancı halinde faaliyet gösterenler dışındaki bildirimciler, sisteme kaydolmaksızın **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ 1/7/2013** tarihine kadar toptancı haline doğrudan başvurarak bildirimde bulunabilir. Bu bildirim işlemi, bildirimci veya yetkilendirdiği kişi tarafından EK-7'de yer alan belgedeki bilgilerin doldurulması ve toptancı halinde görevli personelce sisteme aktarılması suretiyle gerçekleşir. Bildirim işleminden önce bildirimci veya yetkilendirdiği kişinin kimlik bilgilerine ilişkin gerekli sorgulamalar yapılır.

(26) 41 inci maddenin dokuzuncu fıkrasına göre malın sevkinden önce yapılması gereken bildirim, **(Değişik ibare:RG-1/7/2013-28694) 31/12/2013** tarihine kadar malın üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden gideceği yere kadarki aşamada yapılabilir. Ancak sistem üzerinden bildirim işleminin yapılabildiği kontrol ve denetim noktalarında, mala ilişkin bildirim, denetim yapmakla görevli yetkili personelin tespitleri doğrultusunda bu aşamada yapılır.

(27) **(Değişik ibare:RG-1/7/2013-28694) 31/12/2013** tarihine kadar, yapılan bildirimlere bağlı olarak tahakkuk edecek hal rüsumları aşağıdaki şekilde yatırılır ve aktarılır:

a) Hal rüsumunun yüzde yirmi beşi malın üretildiği yerdeki, yüzde yetmiş beşi ise malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına 45 inci maddenin onuncu fıkrasına göre açılan banka hesabına ilgililer tarafından beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar, aylık olarak izleyen ayın beşinci gününde 45 inci maddenin on üçüncü fıkrasına göre belediye veya işletmeciler tarafından açılan banka hesaplarına banka tarafından aktarılır.

b) Malın üretildiği yerde toptancı hali bulunmaması durumunda hal rüsumunun tamamı, malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına 45 inci maddenin onuncu fıkrasına göre açılan banka hesabına ilgililer tarafından beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar, aylık olarak izleyen ayın beşinci gününde 45 inci maddenin on üçüncü fıkrasına göre belediye veya işletmeciler tarafından açılan banka hesaplarına banka tarafından aktarılır.

c) Malın tüketime sunulduğu yerde toptancı hali bulunmaması durumunda hal rüsumunun tamamı, malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına 45 inci maddenin onuncu fıkrasına göre açılan banka hesabına ilgililer tarafından beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar, aylık olarak izleyen ayın beşinci gününde 45 inci maddenin on üçüncü fıkrasına göre belediye veya işletmeciler tarafından açılan banka hesaplarına banka tarafından aktarılır.

ç) Malın hem üretildiği hem de tüketime sunulduğu yerde toptancı halinin bulunmaması durumunda hal rüsumunun tamamı, 45 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre açılan banka hesabına

ilgililer tarafından beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutar, aylık olarak izleyen ayın beşinci gününde, toptancı hallerinin bağlı olduğu belediyelerin ülke geneli o ayki toplam rüsum gelirindeki payı dikkate alınarak bu belediyelerin hesaplarına banka tarafından aktarılır.

d) Bu fıkraya göre yapılacak hal rüsumuna ilişkin ödemelerde, bildirimciye ait T.C. Kimlik ya da vergi numarası ile varsa malın üretildiği/tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin isminin belirtilmesi zorunludur.

e) Toptancı hal yönetim birimleri, bu fıkraya göre hal rüsumlarının tahakkukuna ve yatırılmasına ilişkin gerekli tedbirleri almaya ve 23 üncü madde kapsamında inceleme ve denetim yapmaya yetkilidir.

(28) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Yapılan bildirimlere bağlı olarak tahakkuk edip yatırılan hal rüsumları, belediye veya işletmeciler tarafından açılan banka hesaplarına banka tarafından aktarılır. **(Ek cümle:RG-1/7/2013-28694)** Aktarımı yapılamayan hal rüsumları ise, aktarımı yapılamayanlar hariç ülke genelinde bu bende göre tahsil edilen toplam rüsum gelirindeki toptancı hallerinin bağlı olduğu belediyelerin payları dikkate alınarak ilgili hesaplara aktarılır.

b) Yapılan bildirimlere bağlı olarak tahakkuk edip yatırılmayan hal rüsumlarının ilgili banka hesaplarına yatırılması ve aktarılmasında, yirmi yedinci fıkra hükmü uygulanır.

c) Düzenlenen Hal Kayıt Sistemi Bildirim Formu ile Hal Kayıt Sistemi Geçici Bildirim Formunda yer alan bilgiler sisteme işlenmez. Bu Formlar uyarınca tahakkuk eden hal rüsumlarının ilgili banka hesaplarına yatırılması ve aktarılmasında, yirmi yedinci fıkra hükmü uygulanır.

ç) Yapılan toptan alım ve satım işlemleri, ilgililerin satış bordroları ve diğer belgeleri 23 üncü madde kapsamında incelenmek suretiyle toptancı hal yönetim birimlerince kontrol edilir ve bildirimde bulunulamayan mallara ilişkin hal rüsumlarının ilgili banka hesaplarına yirmi yedinci fıkra hükmüne uygun olarak yatırılması ve aktarılması sağlanır.

(29) 54 üncü maddenin birinci fıkrasında öngörülen kimlik kartını bulundurma zorunluluğu **(Değişik ibare:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ 31/12/2013** tarihine kadar aranmaz.

(30) Bakanlığın il müdürlüklerinin teşkilatlanması tamamlanıncaya kadar, bu Yönetmeliğe göre Bakanlık il müdürlüklerince yapılması gereken iş ve işlemler, 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesine istinaden Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının il müdürlükleri tarafından yerine getirilir.

(31) **(Ek:RG-31/12/2012-28514 4.mükerrer)⁽¹⁾ (Değişik:RG-1/7/2013-28694)** 1/1/2012 tarihinden önce büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde kurulmuş olup da, toptancı hali statüsü bulunup bulunmadığı hususunda ihtilaf bulunan yerlerden, toptan sebze ve meyve satışı yapılan yer sayısı otuz veya üzeri olanlar, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sisteme kaydedilir.

(32) **(Ek:RG-29/4/2023-32175)⁽³⁾ 1/1/2022** tarihinden önce yapılan bildirimler, yeni yapılacak bildirimlerde referans olarak kullanılamaz. Bakanlık bu bildirimlerin tekrar kullanılmamasına yönelik Sistem üzerinden gerekli tedbirleri alır.

Yürürlük

MADDE 62 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 63 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı yürütür.

[Yönetmeliğin eklerini görmek için tıklayınız](#)⁽²⁾

(1) Bu değişiklik 31/12/2012 tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Bu Yönetmeliğin EK-1, EK-2 ve EK-3'ü 1/7/2013 tarihli ve 28694 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesi ile değiştirilmiştir.

(3) Bu değişiklik 1/7/2023 tarihinde yürürlüğe girer.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	7/7/2012	28346
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	31/12/2012	28514 (4.mükerrer)
2.	30/12/2014	29221
3.	9/10/2020	31269
4.	10/4/2021	31450
5.	29/4/2023	32175